

## Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban dtvéve:	
Egész évre . . . .	8 frt — kr.
Negyedévre . . . .	2 „ — „
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre . . . .	10 frt — kr.
Negyedévre . . . .	2 frt 50 kr.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre . . . .	12 frt — kr.
Negyedévre . . . .	3 „ — „

## TISZÁNTÚL

## POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:  
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállal közt.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, április 29.

## Vörös május.

A modern élet áldozatokat kíván, többet, nagyobbát mint a pogány világ bálvány istenei és amit kíván meg is kapja.

A régi bálvány megelégedett azzal, ha az elfogott ellenséget áldozták fel neki és azt mondják, hogy kegyetlen volt; az új bálvány, a modern élet, éppen azt követeli ami leginkább a miénk, ami legkedvesebb, legnélkülözhetlenebb és megadjuk neki.

Elveszi a szülőföldtől az ártatlan, naiv gyermeket és ad helyette ügyesen dreszszírozott majmocskákat, elveszi az ifjúságot a hazától, s ad helyette kora vénhedt szibarita vazakat, el a férjtől nejét s nagyvilági hölgyé alakítja át, az apákat öngyilkossággá hajítja. Elveszi a középosztály vagyonát s földönfutóvá teszi a szegényt.

Tudjuk, látjuk ezt, de hát így kívánja a modern haladás.

Ah! a régi bálványok aranyból, ezüstből voltak legalább, a mostani csak egy nyomorult frázis, mégis több az áldozat egy nap is oltárán mint görög idők harmincezer bálványának egész uralma alatt.

A család nyomorúságát rejtik a családok, az ifjúság pusztulását már beszél a sorozási statisztikát, a társadalmi nyomort pedig lázadás és csendörgölő dörgi az emberek fülébe Európa szerte.

Munkás és munkaadó között kiélestedt a viszony.

A gazda, illetve az egész középosztály olyan sorba süllyedt a modern terhek és követelmények súlya alatt, mint régebben a munkásoké volt, alig, hogy a mindennapijuk biztos; a munkások pedig olyan sorba mint ezelőtt a koldus népesség, kinek egy napja sem biztos, ha munkájából kiesik.

A nyomorba jutott munkás aztán nem nézi, hogy a gazda, a munkaadó is leromlott s ugyan úgy érzi az élet terhét, csak azt látja, hogy azoknak több van mint neki s gyűlöli minden burzsoát kivétel nélkül.

Ebbe a preparált talajba vert gyökereket az internacionális szocializmus.

Nem igen vették eleinte észre s így csendben, homályban szétburjanzott az egész országban.

Ma már ismerjük jól. Minden tavasszal felüti fejét a szocializmus vérvörös virága s rá üti jellegét a legszebb hónapra, egész májusra.

A hatalom nyesi, vágja az új növényt. Idáig meg nem tűrte, hogy napfényre bocsássa hajtásait, de mégis, talán éppen ezért meghozta mérges termékét, ott lent, a mélyebb, ellenőrizhetlenebb régióba, hová gyökere nyulik s e mérges gumók sok ember vesztét, sok nagy érdek romlását okozták már.

A burgonyának mérges a gyümölcse s mikor először hozták be idegenből, ezt izlelték meg itthon s elfordultak tőle. Ma kenyeret pótol, mióta művelik s meglelték a jó gyümölcsöt.

Azt hisszük a szocializmussal éppen fordítva leszünk. Idáig csak mérges gumóit kóstoltuk s megundorodtunk tőle.

Most Széll miniszterelnök rendelete megengedi, hogy a napfényre nőhessen ez új importált plánta.

Helyeselni tudjuk ezt az eljárást. Fent a napvilágon — hisszük — inkább fog élvezhető gyümölcsöt teremni s meglelve a maga hivatott kertészét idáigi kontárjai helyett, kellő művelés mellett még hasznossá is fog válni.

Elvégre is tőkét, vagyont nem lehet mindenkinek adni, mert nincs miből, de ha a szociális eszmék megtermékenyíteni bírják az intéző körök gondolat világát és jó munkásvédő törvényekhez vezeti őket, ez is nagy áldás lesz.

A burgonya sem kenyér ugyan, de egészen jól meglehet élni mellette.

Nincs mit tartani tőle, hogy a miniszterelnök megengedte a május 1. nyilvános megünneplését. Hadd mondja el mindenki azt, ami a szíven fekszik. Ha ostoba izgatás az egész, úgy méltán lehessen büntetni, ha pedig van benne jogos kívánság, úgy hallgattassék meg.

Igy kívánja ezt a régi igazság, még az új hazug haladás dacára is.

P—y.

**Ferencz Ferdinánd** főherceg ma este gróf Nostic főudvarmestere kíséretében hosszabb tartózkodásra Budapestre érkezik és a Stöckelépületbe fog szállni. Az a hír, mintha ő Felsője itteni tartózkodása alkalmából fogadásokat és udvari ebédeket tartanának, nem felel meg a valóságnak, mert a legfelsőbb családi gyászideje alatt ilyeneket nem helyeztek kiállításba. A király ő Felsője csakis az általános kihallgatásokra, amelyek a legközelebbi csütörtökön kezdődnek és a csapatszemplére, amely

## A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

## Az orvosnövendék.

Irta: Deér.

Csajtér, az orvosnövendék ott ült a szobájában s az ablakon bámult ki. Nézte a járókelőket, pedig ugyancsak nem sok gyönyörűsége telhetett bennük. Itt a külvárosban nem igen láthat az ember olyan fényes, boldog sétáló embereket. Inkább nagyon is szürke az utca köpe. Kopott, fáradt napszamosok járnak, szekernek döcögnek végig a gidres-gödörös utcán.

De az orvosnövendék mindezzel nem tördött. Talán nem is látta azokat a szürke embereket. A szeme ugyan ott járt az utcán, de a lelke, ki tudja hol kalandozott?

Ilyenkor, tavasz kezdetén a fiatalos lélek szeret elkalandozni. A régen nélkülözött meleg napsugár, a fakadó természet, a friss tavaszi föld illata megrészegíti a lelket és sejtelmes, erős vágyakat ébreszt benne.

Az orvosnövendék is érezte ezt a tavaszi hullámzást. A délutáni nap belopta magát a kis hónap s szobába s ott tánczolt az orvosnövendék sápadt, vézna alakja körül. Tán a szívébe is belopódzott egy darab napsugár, egy kevés tavasz.

Azon a sápadt arezon mintha valami kis pirosság tűnt volna elő.

Talán az a csengő kacagás kergette oda, mi a másik szobából áthallatszott.

Az orvosnövendék figyelni kezdett. Az a hangos, vidám kacagás egy kissé mintha zavarta volna. Eljött az ablaktól s odaállt a falhoz, ahhoz az ostoba falhoz, a mely elválasztja tőle azt a szépséges kis lányt, a kis Gittát.

Csendben, mozdulatlanul állt ott az orvosnövendék s alig mert lélekzetet venni, csak hogy egy hangot elleshessen onnét a másik szobából.

De hát a sors kegyetlen volt, azaz inkább a kis Gittának nem volt jó kedve, mert nagyon csöndes volt minden.

Az orvosnövendék újra az ablakhoz ment, de mintha most szürkébbnek, fakóbbnak tetszett volna neki minden. Hiába inceskedett vele a tavaszi napsugár, nem tudta elűzni homlokáról azt a borus felhőt.

Gondolata, lelke csak odatévedt a másik szobába, ahhoz a sárgahaju, nevető kékszemű kis leányhoz. És erről úgy el tudott gondolkodni az orvosnövendék.

Szinte álmódott. Álmódott illatos, tavaszi világról, hol csak virágok nyílnak, hol csak örömek, fészta, igazi örömek fakadnak. Ebben a világban szeretett volna élni. Ebben a világba szeretne volna magával vinni azt a nevető szemű kis leányt.

Milyen boldogok is lennének ők akkor. Ő persze híres, keresett orvos lenne, kinek kezébe csak úgy dülne a pénz. Azon a sok pénz-

zen aztán megvenne mindent, amit az ő szerelmes kis Gittája csak óhajtana.

Selyemben jártna s tejben-vajban fürösztene azt a leányt.

Az orvosnövendék egészen kipirult ebbe a tervezettségbe. Szinte remegett a láztól, a mely erőt vett rajta.

Ha most úgy véletlenül a kis Gitta betoppanna a szobába!

Megremegett Csajtér szíve erre a gondolatra. És arról kezdett gondolkodni, hogy mit is tenne akkor? Ki is színezte magának mindjárt a találkozás jelenetét.

Odamenne a szép Gittához, megfogná a kezét, erősen, szerelmesen nézne a leány szemébe s úgy susogna hozzá:

— Édes gyönyörűségem, egyetlen szerelmem, szeretsz-e engem, úgy mint én tégedet? Tudnál-e csak egyedül az enyém lenni egy egész életen keresztül?

A leány meg nem szólna semmit, csak odabornulna az ő karjaiba s engedné, hogy ő csókolja végig azt a selymes, puha haját, mosolygó buzavirág szeméit, meg azt a hajnal piros arczát.

Csajtér mintegy önkénytelenül tárta ki karjait, de hiába! Nem volt kit ölelnie.

Pedig egész valóját elfogta a láz, a sóvárgás azután a leány után. Tán sohasem érezte annyira, hogy mily erősen szereti azt a leányt, mint most.

Két éve, hogy itt lakik az anyjánál, ebben a kicsiny hónapos szobában. Két év óta

május havának első napjai egyikén lesz, jön a fő- és székesfővárosba, egyébként azonban a gödöllőkastélyba fog lakni. Ferencz Ferdinánd főherceg holnap délelőtt a magyar kormány tagjait fogadja.

## ORSZAGGYÜLES.

### A képviselőház ülése.

B u d a p e s t, ápril 29.

Tallán Béla elnököl. A kérvények bemutatása után a Ház rövidesen rátért

#### a kuriai bíraskodásról

szóló törvényjavaslat részletes tárgyalására.

#### A választási költségek.

A 7-ik szakasznál, mely felett a vitát még tegnap kezdték meg, Endrey Gyula szólalt fel és talpraesetten érvelve a szakasz ellen, pártolva Polczner Jenő határozati javaslatát.

Az olyan választók, akik csak azért szavaznak, hogy fuvardíjat kapjanak, akik csak az eszem-izomért szavaznak, nem méltók arra, hogy a választás jogát gyakorolhassák. Eképpen a választások tisztaságát biztosítani nem lehet. A fuvarozást a javaslatban a választások összepontosító voltával okolták meg. Ez a megokolás nem helyes. A szakaszt nem fogadja el. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Veszter Imre szerint Polczner tegnapi indítványa, amely szerint a 7-ik szakasz teljesen kihagyassék, csak akkor fogadható el, ha a képviselők összessége ehhez hozzájárul. Nem habozik kimondani, hogy maga sem helyesli ezt a szakaszt. Ez a szakasz azonban mégis haladást mutat, mert a választói költségeket most már korlátok közé szorítja. Csak hogy ez a szakasz egyszersmind ezentulra törvényesítia fuvarozási és egyéb költségeket. Ott, ahol ilyen költségek eddig nem voltak szokásban, ott a választók ezeket most már követelni fogják és így ezentul úgy leszünk, hogy csak gazdag ember vállalhat majd mandátumot. Ő még a zászlókat sem engedélyezné. A választások decentralizálását akarná, ami által a fuvarozási költségek maguktól elesnének. Helyesli Polczner indítványát, ehhez azonban csak akkor járulna hozzá, ha ahhoz az egész Ház hozzájárul.

Szell Kálmán néhány megjegyzést óhajt tenni a beadott indítványra nézve. Helyesli azt a felfogást, amely a választások teljes tisztaságára törekszik. A javaslat ebben az irányban nagy lépést tesz, kell törekedni, hogy a fuvarozási díj megvesztegetési czélokra ne szolgáltsa, sem a szerény ellátás. A javaslatnak

ez a szakasza elég világosan intézkedik az iránt, hogy csak a normális fuvarozás és élelmezés van megengedve.

Ha eljön az az idő, amikor a választások decentralizálva lesznek, akkor ez a szakasz elesik. Ez a szakasz különben a költségeket is feltételekhez köti. A szakaszt elfogadásra ajánlja. (Helyeslés a jobboldalon.)

Kossuth Ferencz utal arra, hogy ez a javaslat a pártközi paktum eredménye. A függetlenségi párt már régen óhajtotta a választási ügyekben a kuriai bíraskodást. Ez volt az oka, hogy a javaslathoz hozzájárultak. Tiltakozik azonban, hogy az itatás-etetés, fuvarozás a javaslatból kimaradjon és óhajtották volna, hogy a választói jogosultság a cenzus leszállítása által táguljon. Ez azonban eredményre nem vezetett. Es így most a szó tárgyát képező szakaszhoz nem járul hozzá. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Rakovszky István csodálkozik azon, hogy Veszter Imre csak most fedezi fel, hogy a választásoknál visszaélések történtek. A néppárt mindig örül egy bűnös megtértén, csak az a baj, hogy a megtérés oly későn történt. (Általános derűtség). Polczner János indítványát fogadja el.

Thaly Kálmán ismétli Kossuth nyilatkozatát, amely szerint a függetlenségi és 48-as párt a fuvarozásról, az etetés meg itatásról szóló szakasz ellen tiltakozik. Ezek nélkül is lehet választani, mutatja Madarász József kerülete: Sárbogárd. Az etetés-itatás a választót is sérti. Vagy bizalommal viseltetik a választó polgárság a jelölttel szemben, vagy nem. Ha igen, akkor etetés-itatás és fuvardíj nélkül is megválasztják. Pótindítványt nyújt be, amely szerint a 7-ik szakasszal együtt a 8. és 9-ik szakaszok is kihagyassanak.

Es most szavazásra kerül a sor. Polczner és Thaly indítványát elvetik és a Ház nagy többsége a szakaszt elfogadja. Elfogadja Thaly pótindítványának elvetésével a nyolcadik és kilencedik szakaszt is.

— Ez az új korszak kezdete! kiált föl Polczner Jenő.

#### Jegyzők ne korteskedjenek.

Sorba jönnek a többi nem vitás szakaszok egészen a 167-ik szakaszig, amelyhez Orley Kálmán szól hozzá.

Ez a szakasz az állami és törvényhatósági közhivatalnokok szereplését a választások alkalmával korlátozza.

Orley Kálmán politikánál is fenn akarja tartani a tisztességet; de helytelennek tartja, hogy a köztisztviselőket ki akarják zárni politikai gyűléseken való részvételből és a jegyző szó kihagyását indítványozza.

Györy Elek ezzel szemben foglal állást. Szerinte a szakasz vonatkozó intézkedése helyes és kihagyása veszedelmes volna.

Ugy van! Ugy van! zugja a szélsőbal és a néppárt.

Györy: Harmincz esztendő bizonyította, hogy e téren milyen visszaélések történnek. A szakaszt Orley indítványának mellőzésével elfogadja. (Éljenzés a szélsőbaloldalon.)

Orley Kálmán erre visszavonja indítványát és a szakaszt a ház változatlanul elfogadja.

Es most a legvitásabb szakasz, az ugynevezett kancelparagrafus következik.

Epp abban a pillanatban Zichy Nándor lép be a főrendek karzatára.

#### A kancelparagrafus.

Farkas József a paragrafust sem az okosság sem a czélszerűség szempontjából nem tartja helyesnek. Ez a szakasz a katolikus papság ellen irányul.

Történelmi alapon bizonyította a katolikus klérus hazafiasságát.

Azután az antiszemitizmus vádja ellen tiltakozott. Ő például nem antiszemita. Az antiszemitizmus egyáltalában nincs néppártisághoz kötve. A szakaszt nem fogadja el.

Az elnök ezután az ülést 5 percre felfüggesztette.

#### Szünet alatt.

Szünet alatt a folyosón érdekes jelenet játszódott le. Szilágyi Dezső magyarázgatja Rigó Ferencnek a fuvarozási paragrafus hasznos voltát. Egy egész sereg képviselő meg hirlapíró érdeklél hallgatják Szilágyi fejtegetéseit. Végre Rigó felugrik és kezét szoritva Szilágyival, ekképpen hálálja meg az érdekes előadást:

— Kegyelmes uram úgy tudsz beszélni, hogy még az akasztott emberrel is elhiteted, hogy az akasztás hasznára válik. Mi azonban még sem ugrunk bele.

Óriási derűtség támad erre és a csoport széteszlik.

Egy másik csoportban pedig azt hirt közpörítik, hogy Appel báró nyugalomba vonul és az új boszniai kormányzó Krieghammer közös hadügyminiszter lesz.

#### Szünet után.

Asbóth János szerint sem a választások szabadsága, sem a vallásszabadság nem szenvednek sérelmet az által, ha a sérelmes intézkedések a javaslatból kihagyatnának és helyébe az angol törvényház hasonló törvényes intézkedése tétetnék, vagyis a lelki jogsérelem megállapítása független bíróságra bíztnék.

Molnár János apát azt mondja, hogy a kancelparagrafus a vallástalanságot is terjeszteni

mindennap látja azt a fakadó rózsabimbót, a sárgahaju, kékszemű kis Gittát, azóta napról-napra mindjobban beopta magát a szívébe az a nevető, kacagó kis leány. S két év óta mindennap készül Csajtér arra az érzékeny, boldog jelenetre, hogy mint fogja ő ennek a leánynak bevallani igaz, őszinte szerelmét. De sohasem volt bátorsága hozzá.

Mikor úgy ott állt előtte az a leány, nem volt ereje ahhoz, hogy csak kezét is megfogja. Pedig az a leány oly őszinte, meleg tekintettel nézett reá, szinte biztatta a vallomásra, de hiába. Csajtér gyáva volt.

Es ez a gondolat napról-napra sorvasztotta az orvosnövendéket. Lelkében már mintegy megrögzött az a gondolat, hogy neki beszélnie kell azzal a leánynyal, tudni akarja, hogy vajjon az a leány viszonozza-e érzelmeit?

Es napról napra mindég csak a tervezgetésnél maradt, két év óta egyetlen egyszer sem szólt a leánynak szerelméről.

Szinte beteggé tette már a folytonos tépelődés, sóvárgás és szinte maga előtt restelte saját gyávaságát.

— Eh ostobaság, — mormogta Csajtér — minek kinozzam magam, mikor csak ki kellene a kezemet nyujtanom érte. Nem lehet, hogy ne szeressen, hisz oly epedő szemekkel néz reám s úgy irul-pirul, mikor szólok hozzá. — Véget fogok vetni a kínos, gyötrelmes bizonytalanságomnak. Még ma beszélni fogok Gittával, feltárom előtte szívem féltve őrzött titkát.

Ez utóbbi szavakat már egészen hangosan mondta Csajtér úgy, hogy szinte maga megijedt a hangoktól. Ha valaki halotta volna?!

— Eh mit! Ha az egész világ tudja is, nem törődöm vele, csak az a leány szeressen. Meg fogom kérdezni, beszélni fogok vele.

Sohasem érzett még Csajtér ily erős elhatározást, mint ma. Ugy gondolta, hogy ma semmi sem fogja megingatni szándékában. Csak a pillanatra várt, mikor szemben állhat a leánynyal.

Izgatott volt. Járkálni kezdett a szobában. Kezdett sötétedni s valami sejtelmes félhomály uralkodott a kis szobában, ami még fokozta bátorságát.

Igy sötétben bátrabban mer szólni a leánynak.

— Csak legalább jöjjön be! — gondolta magában Csajtér.

Az ég meghallgatta a kívánságát. Az ajtó megnyílt s a tizenhétéves Gitta lépett be rajta.

— Jó estét Csajtér ur! — köszönt a leány — hát mit csinál itt a sötétben egyedül?

Csajtér érezte, mint fogja el egész valóját a remegés. Megállt közel a leányhoz s csak nézte annak homályos körvonalait. Szólni akart, de mintha valami torkát szorongatná, nem jött hang az ajkára. Csak nagysókára.

— Jó estét Gitta. Szép hogy bejött, úgy is szeretnék valamit mondani magának.

— Aztán mit Csajtér ur? Valami nagyon

szépet? Akkor csak siessen kérem, mert a lámpát akarom kivinni megtisztítani.

Az orvosnövendék szavakát keresett. Gondolatai összezavarodtak. Csönd volt a szobában, s ez a csönd méginkább fokozta az orvosnövendék zavarát.

— Szoljon már no, Csajtér ur! biztatta a leány.

— Hát édes Gitta... tudja... na...

— Ha... ha... ha... kacagott a leány csengő vidám hangon — ebből ugyan nem sokat értek. Okosan beszéljen Csajtér ur, mert eddig semmit sem értettem.

Az orvosnövendék homlokát kiverte az iz-zadság. A hangja szinte remegett mikor beszélni kezdett.

— Arra akarom kérni Gitta kisasszonyt, hozasson nekem tizenöt krajczárért — sajtot vacsorára...

Pénzt nyújtott át a leánynak, ki hangos nevetéssel fogadta el a pénzt.

— Ezért ugyan kár volt annyira kertőlni Csajtér ur, — szólt a leány s nevetve perdült ki az ajtón.

Csajtér meg hosszan nézett utána. Aztán meg oda kuporodott az ócska pamlagra s úgy mormogott valamit.

— Hiába, hiába. Gyáva vagyok nagyon. Pedig mennyire szeretem ezt a leányt... No de holnap beszélni fogok vele... Akarom, kell vele beszélnem.

fogja. A miniszterelnökkel polemizál és kijenti, hogy a lelkésznek kötelessége a hivekre hatni. A választó a hivek belső életét érinti és így összefügg a lelkészi ténykedéssel is. Nem járja az, hogy az államhatalom a kegyzerek dolgában intézkedjenek. Ezt megakadályozni a néppárt kötelessége. A szakaszhoz nem járul hozzá. (Helyeslés a néppárton).

**Pulszky** Ágost személyi kérdésben szólal fel, mert Molnár őt is aposztrofálta és ezzel kapcsolatosan a szakaszokhoz is hozzá szól. Az ő meggyőződése szerint a tárgyalt szakasz a harmadik szakasz kilencedik pontjával nincsen kapcsolatban és így mindegyik más szempontokat bírál. A többség azt a tant, amelyet Molnár hirdet, nem teszi magáévá soha. Azt a tant, amely szerint a lelkésznek joga van a templomban a pártpolitikával foglalkozni.

— Önnek van joga a templomba avatkozni? kérdi Kálmán Károly.

**Pulszky:** Én a békeesség politikájának vagyok a hive...

— No láttuk! kiáltoznak közbe a néppártól és az egész házban óriási derűtség támad.

**Pulszky:** ... és a békét fentartani akarom. A javaslatot az általános béke érdekében készítették.

## A honvéd-huszárok megérkezése.

A 2-ik honvéd-huszár ezred egy osztálya, melynek másik osztálya és parancsnoksága Debreczenben székel, tegnap érkezett meg Nagyváradra az új honvéd-huszár laktanyába. Az új lakókat Nagyvárad város közönsége nevében dr. **Bulyovszky** József polgármester fogadta nagy szívességgel, átadva nekik az új kazárnya épületét. Nem kevésbé volt udvarias az a hang, melylyel **Nagy Gyárfás** őrnagy, az osztály parancsnoka válaszolt a polgármester üdvözlő beszédére s biztosította Nagyvárad közönségét arról, hogy azt a hagyományos békét, mely eddig a város polgársága és a katonaság között megvolt, ők, az új jövevények is ápolni fogják. Ennyit el is várhat Nagyvárad közönsége a katonaság részéről, melynek nagy anyagi áldozattal új, diszes laktanyáról gondoskodott.

A város külső részén, az aradi országot mentén, az idegen nem gyárkéményeket, nem gyártelepeket fog látni, hanem három nagy épülettömeget, a huszárlaktanyát, a tüzérlaktanyát és a honvédhuszárlaktanyát. A negyedik laktanyát, mely kettővel is felér, a vár képezi. Az ötödiket bent találja a Fő-utca közepén. A régi lovas és tüzérlaktanyák még mindég kiegészítő laktanyákkul szolgálnak. Még egy üres hepehupás területet mutatnak az aradi országot mentén, a három laktanyával szemben s minden alap nélkül bár, erről azt mondják, hogy ide építik majd a csendőrlaktanyát.

Ha némely városnak jellegét e szóval fejezik ki: »gyárváros«, úgy Nagyváradnak jogosan mondhatják, hogy »katonaváros«.

Ennyi nagy áldozatok dacára mi mégis szívből örvendtünk, mikor a harmadik új laktanyát elfoglalták és magasra lobbant bennünk a patriotizmus, mikor az egyenruha viselője királyt és hazát éltetett.

A megérkezésről, melyet ünnepélyé avatott a polgárság rokonszenve, tudósítónk a következőket jelenti:

Nagyvárad, ápril 29.

Az új laktanya teljesen készen, tisztán várta az új lakókat.

Jóval 9 óra előtt már kezdett gyülekezni a közönség, mely az új laktanyától egész a vámházig mindkét oldalon sorfalat állva, várta honvéd-huszáraink megérkezését, bent meg sűrűttek forogtak, hogy a fogadásra illően elkészülhessenek.

Nemsokára kocsikon megérkezett a városi tanács: **Bulyovszky** József dr. polgármester,

**Dús László** t. főügyész, **Rimler Károly** főkapitány, **Busch** főmérnök, **Darvassy** Lajos tanácsos, **Ragány** János főszámvevő, **Csordacsics** Ferencz építész, **Istvánffy** István aljegyző stb.

A városi tanács után érkeztek diszben: **Lovettó** Károly altábornagy, **Latscher** tábornok, **Aulich** ezredes, dr. **Stipsicz** ezredes, br. **Leonardi** alezredes a Vilmos huszárezred parancsnoka, **Lőrinczy** alezredes a 4. honv. gy. ezred parancsnoka, **Szurmay** Sándor **Lukács** és **Philipovich** honvéd őrnagyok, kik mindnyájan elébe lovagoltak az aradi országot az érkezőknek.

Sokáig kellett várni, míg úgy 10 óra tájba vastag porfelleg jelezte az érkezőket. Valaki a közönség soraiból idézte a »Taktika« ide vonatkozó szakaszát:

Alacsonyán szálló porfelleg: gyalogság.

Hosszan szálló porfelleg: szekereszek.

Magasan szálló porfelleg: lovasság.

Az osztrák-magyar haditudomány ezuttal nem is esalt.

**Nagy** János őrmester volt aki az előcsapattal elsőnek rugtatott a laktanya udvarára. Nemsokára megérkezett az osztály, kék posztós, piros zsinóros, fehér prémes dolmány, ujnyi vastag porral fedve, a mi szintén csak az osztrák-magyar haditudomány igazságát hirdette. Elöl jött a helyőrség tisztikara, mely a honvéd tisztikart kivéve a kapunál eltávozott.

A katonazenekar a Rákóczi indulót kezdte rá.

A városi tanács az udvaron várakozott az érkezőkre. A tágas udvaron a huszárság fél körbe rendezkedett, a tanács előtt pedig állott **Lőrinczy** honvéd alezredes ezredparancsnok, **Szurmay Lukács** és **Philipovich** őrnagyokkal. Az elrendezkedés után elővágatott **Nagy Gyárfás** huszár őrnagy, az osztály parancsnok s katonásan szalutált a polgármester előtt.

**Bulyovszky** József dr. polgármester röviden következőleg üdvözölte az érkezteket:

### Nagyságos Őrnagy Ur!

Nagyvárad város közönségének nevében örömmel üdvözlöm nagyságos őrnagy urat, a tisztikart s a legénységet. A város közönsége nagy áldozatot hozott, mikor ezt a diszes laktanyát emeltette, de készséggel hozta meg ezt a nagy áldozatot a király s a hazavédői iránt.

Egy kérelmem van. Ezt a nagy anyagi áldozatokba került laktanyát jóakaratu figyelmébe ajánlom a honvéd-huszár osztálynak s kérem, hogy ezt kellően gondozzák s fenntartsák. Azt a hagyományos békét pedig, mely eddig városunkban a katonaság és polgárság között folyton fennállt, a honvédhuszárság is tartsa meg.

**Nagy Gyárfás** őrnagy válaszában kifejti, hogy tudja mivel tartozik a katonaság egy oly városnak, mely érte ennyi áldozatot hoz. Megígéri, hogy gondot fognak viselni a laktanyára s a polgársággal való békét ápolni fogják.

A huszárezred tisztikara a következő: **Nagy Gyárfás** őrnagy osztályparancsnok, **Flohr**, **Kubinyi** és **Noszlopy** századosok, **Kalbooda**, **Latkóczy**, **Segesváry** és **Gyulassy** főhadnagyok, **Kacs-kovics**, **Markovits** és **Cseresnyés** hadnagyok.

A polgármester az összes jelenlevő tisztikart a tisztí étkezdébe villásreggelire hívta meg, melyen tósztokat mondtak a királyra s báró **Fejérváry** honvédelmi miniszterre, kinek nevét a laktanya viseli s a következő üdvözlő sürgönyt küldték a miniszternek:

Báró **Fejérváry** honvédelmi miniszter urnak

Budapest.

Nagyvárad város ma vendégül látja Exellenciád huszárait. Ezen ünnepélyes alkalommal az új laktanyába érkezett tisztikar, a város polgársága és tanácsa Nagyméltóságodnak városunk iránt tanúsított jóindulataért őszinte köszönetét nyilváníja s Exellenciádat melegen üdvözli

**Bulyovszky,**  
polgármester

## A vásárterek összpontosítása.

— A kamara újabb memorandumja. —

Említettük már, hogy a nagyváradi kereskedelmi és iparkamara elnöksége megbizta a titkárt, hogy a városi tanács terjedelmes előterjesztésére részletesen válaszoljon egy memorandumban, kellőleg kifejtve a kamara azon ismert álláspontját, hogy az összes állatvásárok a Kommendáns-réten összpontosítsanak.

Dr. **Sarkadi** Lajos kamarai titkár a terjedelmes memorandumot már elkészítette s ebben pontról-pontra czáfolja a városi tanács által kinyomatott előterjesztést.

A kamara érdekes memorandumát nagy terjedelménél fogva egész szövegében nem közölhetjük, hanem a kiválóbb pontokat adjuk a következőkben:

Meglepő és a tek. városi tanács jelentését jellemző mindjárt annak kiindulási pontja, midőn kiemeli és hangsúlyozza, hogy az állatvásártereknek a Kommendáns-réten leendő összpontosítását leginkább a I. sz. káptalan nehezíti meg s ennek kapcsán jónak látja hangsúlyozni, hogy az említett káptalan a múlt évi 17615/898. sz. megkeresésére oly jelentéseket tesz, melyeket előreláthatólag mint kizáró okokat fog felhasználni kisajátítási eljárás megindítása esetén; — de hogy mik ezek az okok, azt elhallgatja, arról nem informál, pedig kétségtelen dolog az, hogy ennek ismeretében lehet és kell az ügy erre vonatkozását elbírálni.

Ezen okok ismerete annyival is inkább szükséges, mert hisz a jogügyi bizottság és erre a jelentés is hivatkozik, ami azonban kétségtelen is, odanyilatkozott, hogy az esetre, ha az állatvásároknak jelenlegi helyéről elvitele s azoknak a Kommendáns-réten összpontosítása, mint valódi közérdek jelentkezik és ilyennek bizonyul, az 1881. évi XLI. t.-cz. 2-ik és 3-ik §-ainak figyelembe vételével a kisajátításnak helye van.

A jogügyi bizottság ezen helyes véleménye nyújtotta az alapot a tek. városi tanácsnak nem arra, hogy a városunkban domináló kereskedelmi és ipari érdekek felkarolásával a vásárterek összpontosítását lehetőleg a Kommendáns-réten javasolja, hanem, ami meglepő, arra, hogy minden eszközzel, téves érveléssel, helyt-helyt, amint azt alább kimutatni alkalmunk lesz, a tényeknek nem is mindenben hű reprodukciójával kimutatni igyekezzék azt, hogy a kisajátításnak sine qua non-ját képező közérdek nem létezik, ki nem mutatható.

Hát ez az eljárása a tek. tanácsnak, bármié is álljon is különben a dolog, legalább is nem — eszélyes, de semmi esetre sem tárgyilagossá, mert helyes-e, szabad-e a tek. törvényhatóság végrehajtó közegének az eljárás kezdő stádiumában arra az álláspontra helyezkednie, hogy itt közérdek nincs, hogy a megkivántató valódi közérdek ki nem mutatható, szabad-e fegyvert adni az ellenfélnek a kezébe akkor, amidőn nem tudja, vajjon a tek. törvényhatóság többsége, mely végre is a kérdés eldöntésére egyedül hivatott, nem-e fogja kimondani a vásártereknek a Kommendáns-réten való összpontosítását! Mi azt hisszük: nem!

De lássuk, honnan szerezte a tek. városi tanács ezen »meggyőződését«. Az első ok, mely erre a meggyőződésre vezette, az állategészségügyi szempont és itt, bár kiemeli, hogy a meghallgatott városi állatorvos a Kommendáns-rétet is igen alkalmasnak jelzi vásártér céljára, csupán a vízhiányt kifogásolja a Kommendáns-réten, szemben a mai marhavásártérrel; elfelejtkezik arról, hogy ez a hiány pótolható s alig számbavehető s legkevésbé sem alkalmas arra, hogy meggyőződésének szilárd támasztója lehessen. Ugyanitt kiemeli a Sebes-Kőrözs folyó melletti terület kavicsos talaját, de nem említi fel, hogy ép oly kavicsos a talaj s talán éppen olyan mélységben a Kommendáns-réten is. De ha már nem ad a városi állatorvos véleménye elég szilárd alapot meggyőződésének, keresi azt az állami állatorvos véleményében és kritika nélkül elfogadja annak követelményeit, melyek közül, nézetünk szerint, egyedül a könnyű megközelíthetőség fogadható el alapos követelményeknek, amely

pedig, mint alább alkalmunk lesz kifejteni, a Kommandáns-réthez van inkább biztosítva, mint a Körözs melletti területhez. Az állami állatorvos által felállított ama követelmény, hogy a vásártér a vágóhidhoz közel legyen, legelő területek és hizlaldáktól távol fekdjék, alig érdemes komoly megfontolásra. Hisz mégis csak nagyobb érdeke városunknak az ipar és kereskedelem általános érdeke, mint, — ami pedig a vásártérnek a Kommandáns-réten való berendezése által sem volna számbavehető módon érintve, — a mézárások és hentesek speciális és ebből a szempontból kisszerű érdeke. — Ami pedig a hizlaldáktól való távollétet illeti az állatvásárnak, az lehet ugyan előnye valamely vásártérnek, de az ellenkezője semmi esetre sem olyan hátrány, mely az állategészségi ügyet a legkevésbé is alterálhatná, mert a gyakorlati tapasztalat igazolja, hogy mindig inkább inficiálódnak az állatok a vásártéren és hurczoltatik be a járvány onnan a hizlaldákba, mint megfordítva, amellet, hogy az inficiálás lehetőségére nézve egy egy, mint másik irányban nem a kisebb vagy nagyobb távolság, hanem az egy helyen való érintkezés, vagy közös etetés és itatás, bírnak befolyással.

Még érdekesebb a költségelirányzat kifogásolása abból a szempontból, hogy a főmérnök, tehát szakértő által ajánlott 10, illetve 20 cm. vastagságu feltöltést elegendőnek nem tartja és azt 50 cm. vastagságban állapítja meg, ami már csak azért sem igényelhet komoly figyelmet, mert hisz a Kommandáns-réten a talaj ép oly kavicsos, mint a Körözs-part mentén és mégis az itt berendezendő sertésvásár-tér feltöltésére egyedül 23,000 forintot nem tart soknak, pedig ha a tekintetes városi tanács álláspontjára helyezkedünk is a feltöltés kérdésében, akkor is a Kommandáns-réten az összes vásártér feltöltésének költségei, 50 cm. feltöltés mellett, 36,000 forintba kerülnének, pedig kétségtelen, hogy az 50 cm. feltöltésre szükség nincs s így az egész Kommandáns-rét feltöltése, a körösmenti sertésvásár-tér berendezésére felvett összegből foganatosítható.

Még a most említett kifogásnál is érdekesebb a tekintetes városi tanácsnak az a kifogása, melyet a felvett sertés-aklok után kimutatott s várható 8000 forint évi jövedelem ellen felhozott, állítván, hogy a folyó évben Nagyváradon a sertésforgalom 4—5 ezer darab volt, pedig kétségtelen és a tekintetes törvényhatóság által kiállított adatok tesznek róla tanubizonyoságot, hogy a lefolyt évben is 70,000 drb volt sertésforgalmunk, pedig nem kicsinylendő körülmény, hogy sertésforgalmunk hanyatlása nem csupán a sajnálatos sertésvésznek, de nagy mértékben annak tudható be, hogy rendezetlen vásártérünk miatt és megfelelő aklok híján, a gazda közönség tényleg tartózkodik a felhajtástól, de korántsem azon okból, mint azt a tekintetes városi tanács állítja, mert a sertéskereskedelem iránya változott volna meg, mely a vásározást mindinkább háttérbe szorítja.

És mi a konkluziója a tekintetes városi tanácsnak fentebb részletezett felfogásából? az, hogy az állatvásár-tereknek a Kommandáns-réten való összpontosítása, még ha azt az ipari és kereskedelmi érdekek követelnék is, pénzügyi szempontból ki nem vihető. Ime tekintetes törvényhatósági bizottság, a kereskedelmi és ipari érdekek háttérbe kell, hogy szoruljanak a város fiskalitási érdekei előtt, pedig ki merné tagadni, hogy a fiskalitási érdekeinek szülőanyja városunkban épp az ipar- és kereskedelem. A tekintetes városi tanács előtt, ugylátszik, ez a felfogás idegen s ez indit bennünket különösen arra, hogy a tekintetes törvényhatósági bizottság elé járulva, hangsúlyozzuk, hogy még pénzügyi áldozatok árán is, önmaga és adózó polgárai iránti kötelessége Nagyvárad városának a kereskedelmi és ipari érdekek istapolása.

A vásártérek összpontosításának kérdése tehát — nézetünk szerint — első sorban ezen szempontból bírálható el és kerülhet megoldásra és más szempontok érvényesülésének csakis annyiban lehet a kérdés megoldásánál helyt adni, hogy azok érvényesülhetése a lehetőség határain belül, de legkevésbé sem a legfőbb érdekek kárára vagy sérelmével biztosíthatók.

Sokkal érdekesebb a tek. városi tanács felfogása a várad-velencei állomástól vezető hajtót tekintetében, amidőn ennek kivihet-

lenségét a netalán előállható elővásárlások réme által igyekszik kimutatni s egyben oly abszurdumnak lehetőségét vitatja, mely egy pillanatra sem tarthat komoly figyelemre igényt, amidőn azt állítja, hogy ez a hajtó-ut alkalmat nyújtana Pecze-Szóllós községnek arra, hogy a Kommandáns-rétnél szerinte még alkalmasabb területen vásártérrel létesítsen a városi pénztár nagy kárára.

A tek. városi tanácsnak ez az érvelése legfényesebb bizonyítékául szolgál annak, hogy szóbanforgó kérdés megoldásánál vagy a kellő körültekintés, vagy a tárgyilagosság hiányában szenved. Mert lehetetlen nem tudni azt, hogy a város által létesített községi uton a városnak jog- és rendészeti hatásköre feltétlen és senki által, tehát Pecze-Szóllós községe által sem alterálható és lehetetlen nem tudni a közigazgatás oly tekintélyes fórumának, mint a tek. városi tanács, azt, hogy a vásártérek létesítése a szomszédos vásártartó községek és az illetékes kereskedelmi és iparkamara meghallgatása után, kormányhatósági engedélytől függenek. Ha tehát ez így van, pedig így van, nekünk, ellentétben a tek. városi tanács konkluziójával, az a tiszteletteljes véleményünk, hogy »ezen tervbe vett marha-hajtó utak létesítése tehát« nem mint a tek. városi tanács állítja, meg nem engedhető, sőt ellenkezőleg, létesítendő.

A rendészet és forgalom szempontjából sokkal tarthatatlanabb az állapot a Szent-László-téren s a kishidnak ezen tér felől levő bejáratánál. A külvárosi vám kivételével valamennyi többi vámon bejövő fentebb kimutatott óriási állatforgalom itt találkozik a bérkocsisok, a teherszállító kocsik és vásárosok fogatainak hosszú vonalat képező s összegomolygott csoportjaival, melyek között a kath. iskolák és községi iskolák s a Szent-László-téren bevásárlást eszközölők sűrű tömege egyik veszélyes helyzetből a másik, talán veszélyesebb helyzetbe jutva, valóságos bűvészettel kénytelenek magukat keresztültörni. Ez azonban csak előjátéka annak, ami a Körözs-utca torkolatánál egy-egy vásáros napon végbemegy.

Az azonban ezen bábeli zavart leírni nem jelen emlékirat keretébe való s az elmondottakból is megalkotható az a kép, melyet a heti, de különösen az országos vásárok idején, Nagyvárad város a forgalom és rendészet szempontjából, a mai viszonyok között feltüntet. S ha még ehhez hozzávesszük a sertésvásár kivitele esetén, hogy e jeleneteknek szükségképpen szaporodni- és élénkülniök kell, alig lehet elképzelnünk, hogy a tek. törvényhatósági bizottság hozzájárulhasson a tek. tanács ismert szándékához. S midőn ezen meggyőződésünknek kifejezést adunk, legyen szabad reménylenünk, hogy az eddig elősorolt s még alább felsorolandó indokok folytán a tek. törvényhatósági bizottság nem fog késni az állatvásárnak a »Kommandáns-réten« való összpontosításával.

A most vázolt rendészeti és forgalmi misériák a tek. törvényhatóság ezen intézkedésével önként elesnek.

Ugyanis míg a jelenlegi állapot mellett a nagy állatoknak háromnegyed része gázol a Szent-László-térnek a kishid fejeinél levő részén keresztül s míg a sertésvásár kivitele esetén ehez a kis állatoknak több mint háromnegyed része fog járulni, addig a »Kommandáns-réten« létesítendő állatvásárra a külvárosi vámnál bejövő háromnegyed rész állatforgalom legrosszabb esetben a Pecze-utczán át fog oda jutni.

Ne áltassuk magunkat, tekintetes Törvényhatósági bizottság: az összpontosított állatvásárnak a mai ló- és marhavásár és szomszédos területein való elhelyezése megköveteli és jogosan maga után vonja a vásártérek irányában a Körözsnak áthidalását, ha semmi egyébért nem, azért, mert a városon keresztül eszközölt felhajtások huzamosabb ideig a rendészet, közegészségügy, szépészet szempontjából sem tűrhetők.

Mindezek folytán a tisztelettel alulírott kamara véleménye ugyanaz, ami volt az 1891. évi május 9-én 7138. sz. a. a tekintetes Törvényhatósági Bizottsághoz benyújtott emlékiratában, t. i. hogy méltóztassék lehető sűrűsösen odahatni, hogy az állatvásár az áru- és terményvásárral kapcsolatban az u. n. Kommandáns-rétre összpontosíttassék.

## Katonai előléptetések.

A hivatalos lap mai száma közli a májusi katonai előléptetéseket, mely elé nagy várakozással tekintettek a katonák és most már igen nagy vegyes érzelmekkel veszik. Nem tartják kielégítőnek az előléptetést a tüzérségnél és a szeptemberészeknél, míg a többi fegyvernemeknél közepes az eredmény. Kedvező az előléptetés az altábornagyi, valamint a vezérkarnál. Legkedvezőbb pedig az előléptetés a katonavásároknál.

A következő számszerű összeállításban a jelen májusi előléptetések eredménye mellett zárjelben adjuk a közös hadseregben 1888 óta a legnagyobb és legkisebb eredményt. Az összeállítás egyedül a közös hadseregre vonatkozik.

Most kinevezetett a vezérkarnál: Tábornagygyá 2 (5—2), altábornagygyá 14 (1—18), vezérőrnagygyá 23 (10—48); a vezérkarnál: ezredessé 6 (3—9), alezredessé 6 (9—14), őrnagygyá 12 (8—14), 1 oszt. százados 28 (0—14).

A gyalogezredekben, vadász, hidász, vasuticsapatoknál kinevezetett: ezredessé 36 (14—36), alezredessé 40 (24—51), őrnagygyá 52 (31—66), I. oszt. százados 107 (59—200), II. oszt. százados 153 (71—250), főhadnagygyá 26. A tüzérségnél kinevezetett: ezredessé 0 (3—9), alezredessé 4 (3—7), őrnagygyá 13 (4—12), I. oszt. százados 4 (3—374), 2. oszt. százados 24 (3.55), főhadnagygyá 23 (37.65), hadnagygyá 0.

A m. kir. honvédségnél az előléptetés elég kedvezőnek mondható, számszerű adatokat az előző évekről itt nem tudunk beszerezni, mely pedig igen fontos adatot képezett volna a honvédség fejlődését illetőleg.

Tegnap számunkban már közöltük a katonai kinevezések egy részét, most a hivatalos lap nyomán adjuk a helyi vonatkozásokon kívül a főhercegi kinevezéseket is:

*Ferencz Ferdinánd* főherceg a legfőbb vezénylet rendelkezésére álló altábornagyot, tolvassági tábornokká;

*Lajos Viktor* főherceg altábornagyot tábornagygyá;

*Lipót Ferdinánd* főherceg őrnagyot, a Frigyes Ágoston herceg, szászországi herceg 45. sz. gyalog-ezrednél, alezredessé és

*Péter Ferdinánd* főherceg főhadnagyot, a báró Joelson 93. sz. gyalog-ezrednél, I. oszt. századosná nevezte ki a Felsőg.

Kinevezettek a közös gyalogezredekben, tüzérségnél és lovasságnál:

*Lovettó* Károly, a 17. gy. hadosztály parancsnoka altábornagygyá;

*Wagner* Vilmos alezredes ezredessé; *Schmidt* Pál őrnagy alezredessé, *Zuberde* Soma dandársegédtiszt vezérkari századosná, őrnagygyá *Materna* Arthur I. oszt. százados a 19. hadosztály tüzér ezrednél, *Wogelsheim* Albin II. oszt. századosná, *Vendelinszky* Pál főhadnagy II. oszt. századosná, *Pittoni* Róbert főhadnagy II. oszt. századosná, *Grázer* Károly és *Lépes* Árpád hadnagyk főhadnagygyá a 37. gy. ezrednél, *Ferencz* József braganzai herceg hadnagygyá a 7. sz. Vilmos huszárezredhez.

*Humilza* János I. oszt. századosnak a 37. gy. ezrednél és gróf *Bréda* Viktor I. oszt. századosnak a 7. Vilmos huszárezrednél a Felsőg legfelsőbb megelégedésének tudtul adását rendelte el.

A 4. honv. gy. ezrednél és 2. sz. honv. huszárezrednél:

Lipcei *Száratory* Dezső ezredes a 80. honv. gy. dandárparancsnokává nevezetett ki. *Major* Miklós a honv. hadapród iskola parancsnoka őrnagygyá. *Polgár* Elek. *Király* Zsigmond. II. oszt. századosok I. oszt. századosokká: *Fodh-*

*rádszky* Lajos, *Márkus* Lajos, *Biró* István hadnagyok főhadnagyokká a 4. honv. gy. ezrednél, *Cseresnyés* Zoltán hadnagy a 2. honv. huszárezrednél főhadnaggyá neveztetett ki. Továbbá dr. *Fényi* Ármin II. oszt. ezredorvos I. osztályúvá *Brenner* Húgó hadnagy kezelőtiszt, főhadnaggyá neveztetett ki.

A 4. honv. gy. ezred kötelékéből elbocsátattak *Wiener* Sámuel, *Kepes* Sámuel és *Pintér* Mihály.

A III. sz. csendőr kerület állományában *Hubaffy* Mihály hadapród tiszthelyettes neveztetett ki hadnaggyá.

## UJDONSAGOK.

### TAJÉKOZTATO.

Április 30. A biharmegyei Casinó közgyűlése d. u. 4 órákor.

Május 1. Az orvosok szakülése d. u. 5. órákor.

Május 9. A Sebes-Körözs társulat közgyűlése d. u. 3. ó.

Május 22. A régészeti és történelmi egyesület közgyűlése.

\* **Májusi ájtatosságok.** Az év legszebb, legpoetikusabb hónapjába lépünk holnap. A tavasz teljes pompája gyönyörrel tölti el a szívet, lelket. A vallásos áhitat Mária hónapjának nevezte el ezt az időszakot s az egyház szintén Mária tiszteletére szenteli s a templomokban naponta Mária-ájtatosságot tart. Ma este lesz az első és pedig fél 7 órákor az *olaszi-i* plebánia templomban és 7 órákor a *Szent László* templomban. Az *olaszi-i* templomban hetenkint 3-szor: vasárnap, szerdán és pénteken, a *Szent László* templomban pedig esütörtökön és vasárnap szent beszédek lesznek a májusi ájtatosság alatt.

\* **Lapunk legközelebbi száma** — tekintettel arra, hogy az összes nagyváradai szerkesztők és kiadók a nyomdászok kérésére a munkások ünnepén, május 1-én munkaszünetet engedélyeztek — szerdán reggel jelenik meg.

\* **Husvét a görögöknel.** A görög szertartásuk ma ülik az Üdvözítő dicsőséges feltámadásának emlékezetét. Ma, vasárnap hajnalban ment végbe a feltámadás ünnepélye. A g. kath. székesegyházban igen sok hívő, a 37-ik gyalog ezred zenekara és egy csapat díszbe öltözött baka volt jelen. A szertartásokat *Pável* Mihály püspök végezte, aki ma délelőtt 9 órákor ünnepélyes szent misét mond s szent beszédet tart. — A többi templomokban szintén nagy egyházi pompával tartják meg az ünnepi isteni tiszteletet.

\* **A váci püspök végórája.** *Schuster* Constantin váci püspök, mint tudósítónk táviratilag jelenti, végóráját éli. Tegnap este étherinjekciót alkalmaztak. A haldokló püspök a halotti szentségeket is felvette.

\* **A főügyési hivatal vizsgálata.** *Beöthy* László főispán a számonkérő szék tagjaival tegnap megvizsgálta a városi főügyési hivatalt s a tapasztalt teljes rend és pontos működés felett *Dus* László főügyésznek elismerését és megegyedését fejezte ki.

\* **A katolikus iskolák népessége Nagyváradon.** A multkorában felmerült a városi tanács egyik ülésén, hogy mintegy 30—40 frt vízdíjat leirtak az Orsolya-zárda terheréről. Ez alkalommal a tanács több tagja ellenezte a leengedést, de a főispán a leengedést azzal indokolta és javasolta, hogy az Orsolya apácák ugyanis igen tetemes tehertől mentik meg a várost, mivel az összes elemi iskolákról gondoskodni a törvény szerint a városnak kötelessége volna — *Palotay* László kanonok, egyház-

megyei főtanfelügyelő most vizsgálta meg a nagyváradai összes róm. kath. iskolákat. Jelenleg a nagyváradai összes r. kath. iskolákban a növendékek létszáma a következő: az Orsolya zárda elemi és polgári iskolájában: 431, — az újvárosi leányiskolában 299, a Nogáll-féle leányiskolában 346, a v.-velencei leányiskolában 248; — az Orsolya zárda tanítónőképzőben 84, az újvárosi óvónőképzőben 32, az újvárosi irgalmas nővérek óvodájában 180, a Nogáll-féle óvodában 140, a v.-velencei irgalmas nővérek óvodájában 87 gyermek jár, a Nogáll-féle elemi fiúiskolában 24, a v.-velencei r. kath. fiúiskolában 112, az *olaszi-i* r. k. fiúiskolába 309 és az újvárosi r. k. fiúiskolába 210 gyermek jár, tehát a nagyváradai r. kath. iskolákba 2502 gyermek nyer oktatást, a város minden hozzájárulása nélkül. A községekben, a hol valamely hitfelekezet iskolát tart fenn, az azon hitközséghez tartozó lakosok nem fizetik az 5% iskola adót. Ez Nagyváradon is megilletné a r. katolikusokat, mert nemcsak a szükségeshez képest, hanem az összes elemi iskolai tanulók felének nyújt oktatást, jórésben teljesen ingyen. A városházán némelyek akként gondolkoznak, hogy a város ne adjon semmi kedvezményt az iskolával kapcsolatos intézményeknek, de azt nem gondolják meg, hogy a katolikus lakosság az iskolai adó megfelelő részét a törvény szerint teljes joggal követelhetné, vagy az iskolai adó alóli mentességét vindikálhatná magának.

\* **A budapesti asztaltársaságok központja** által szervezett rendező bizottság következő felhívást küldte be lapunknak. Május 21-ikén pünkösd vasárnapján lesz Budavára dicső bevételének ötvenedik évfordulója. A főváros hazafias polgársága május 21-ének évfordulóján kegyeletesen kizárólag az évről évre a Budavár bevételénél a nemzet szabadságáért és függetlenségéért elesett névtelen hősök sírjához. Most amikor az ötvenedik évfordulójára virradunk, az eddigieknél még magasztosabban kell megtartanunk a nemzeti dicsőség e nagy ünnepnapját E dicső oltár lángjának élesztésére, a hazafias ünnep fényes megtartásában való közreműködésre bizalommal szólítunk fel minden hazafit. Az ünnepi zászló alá való sorakozásra szólítunk fel minden hazafit, minden honleányt, minden egyesületet, kört, testületet és asztaltársaságot. Különösen meghívjuk az ünnepre a még élő 48/49-es honvédeket, a kik résztvettek Budavár ostromában. Kérjük őket, hogy tudassák nevüket és a lakásukat a rendező bizottsággal (Budapest, József-utca 10.), valamint hazafias bizalommal felkérjük mindazokat, akiknek tudomásuk van még élő budavári hősről, sziveskedjenek azok neveit velünk tudatni. Az ünnep előleges tervezete szerint az ötvenedik évfordulón nemcsak a hősök sírját koszoruzzuk meg, hanem a budári honvéd szobrot is. Barabás Béla és Hentaller Lajos orsz. képviselők lesznek az ünnepi szónokok. A nevezett évforduló alkalmából május 28-ikán a József főherceg-szállodában megvendégljük a honvédmenedékház ötven tagját. A rendező bizottság minden esütörtökön esti 8 órákor a József-utca 10. sz. vendéglő külön termében gyülekezik. A rendezésben résztvenni óhajtok itt jelentkezhetnek. Május 7-én, vasárnap d. u. 4 órákor ugyanott nagy rendező bizottsági gyűlés lesz, a melyen minden érdeklődő hazafit, az ünnepen résztvevő egyesületek küldötteit szívesen látjuk. A honvédsírra szánt virágok és koszorúk a vidékről szintén a József-utca 10. szám alatt levő rendező bizottsághoz küldendők.

\* **Teke-pálya verseny.** A nagyváradai kath. kör ez évben is mindent elkövet, hogy tagjainak minél kellemesebb szórakozást szerezzen. A meleg idő beálltával aki csak teheti huzódik ki a szabad levegőre. A kath. kör helyiségének kertjében a kellemes szórakozást meg is találja a közönség a nélkül, hogy falak közé lenne szorítva; sőt még az egészséges, testedző sportnak is áldozhatnak. Jó tekepályák állnak rendel-

kezésre, sőt a tagok érdeklődésének és szórakoztatásának fokozására ma délután versenykuglizást rendez a vigalmi-bizottság. Az első díj egy hamisítatlan arany, a 2-ik díj 3 ezüst frt, a 3-ik díj 2 ezüst frt, a 4-ik díj 1 frt és az utolsó 5-ik díj 1 korona.

\* **Elmaradt bicikli-verseny.** A nagyváradai kerékpár-egylet f. hó 30-án tartandó országúti versenyre nevezések hiánya miatt nem tartatik meg. Tisztelettel *Knauer* Károly, versenytitkár.

\* **Távozó ezredes.** *Virányi* Géza honvéd ezredes, a 4. honv. gy. ezred volt parancsnoka ma végleg eltávozik Nagyváradról s állandó tartózkodásra családjával Budapestre megy.

\* **A selyemtenyésztőkhoz.** A jelen évi legjobb termelők jutalmazására Biharmegye tekintetes törvényhatósága 100 koronát adott kezemhez. Ez összeg a beváltás után fog a helybeli és megyei *legjobb tenyésztők* közt szétosztatni. Az országos selyemtenyésztési hivatal értesítése szerint földművelésügyi miniszter ur *Ó* Nagyméltósága, a II-od osztályú gubók árát 50 kr helyett 70 krban, az I-ső osztályú gubók árát 1 forintban állapította meg. A selyemtenyésztők május 6-ig érkeznek Nagyváradra és május 8—10 körül lesz a kikeltett hernyók szétosztása. A termelni szándékozókát kérem, hogy mielőbb jelentkezni sziveskedjenek. Egy termelő 8—24 gramból kelt hernyót kaphat. Minden gram pete után 2 kiló gubó nyerhető. Tanításban fognak a termelők részesülni. Nagyváradon, 1898. ápril 30. *Rátkay* József.

\* **A bibernok kegyadománya.** Dr. Schlauch Lőrincz bibernok püspök havi kegyadománya 300 frt hétfőn május 1-én délután 2 órákor fog kiosztatni a koldus ápoló intézetben. Özv Grünvald Henrikné, alelnöknő.

\* **Egy anya önfeláldozása.** Az anyai szeretet megható tragédiája játszódott le Csege községben. *Balla* István odaváló gazdaember kis fia játékközben felgyújtotta a sertésólat. A tűz gyorsan terjedt, úgy, hogy a gyermek nem menekülhetett és odaégett és pár pillanat múlva a lakóház is lángokban állott. Benn a szobában a bősöbben feküdt a másik gyermek, aki immár szintén úgy látszott, hogy odaégett a veszedelemben; de az anya, *Balla* Istvánné, nem tudta ennyiben hagyni a dolgot és daczolva a tűzzel, berohant az égő házba, honnan sikerült is kihozni a gyermeket. Am ha gyermekét sikerült is megmenteni, s maga alighanem életével fizet bátor tetteért. Oly súlyos égési sebeket szenvedett, hogy most élethalál közt lebeg.

\* **Micske új községi jegyzője.** F. hó 26-án volt Micske népes községében a jegyzőválasztás. E választásnak eredményeként elnököl szolgabíró *Appán Gyula* volt monospetri-i jegyzőt jelentette ki megválasztottnak, kiből a micskeiek jó munkást, hasznos tanácsadót nyertek.

\* **Lelkiismeret en kocsis.** *Jakab* András, *Berger* Lajos nagyváradai bodega tulajdonos kocsis, s viszi szét a városban a gazdájától megrendelt italokat. Január hó 3-án — mint annak idején a Nagyvárad megirta — a kocsis oly sebesen hajtotta lovait a Sztaroveczky-utcán keresztül, hogy tulságos rémületet keltett. Az örületes hajtásnak egy szegény kis áldozata is lett, a szabadjukra bocsátott lovak keresztül mentek egy fordulónál *Balázsovits* Rudolf 5 éves gyermekén, ki majdan meg is halt. A kir. törvényszék *Jakab* András — kit *Rádl* Ödön röviden, de nagy bravúrral védelmezett — gondatlanságból okozott emberölés vétsége miatt egy évi fogházra s 100 forint kártérítés megfizetésére ítélte.

\* **Gonosztevők közkereseti társasága.** A tizenhárom tolvajbando ügyében a vizsgálat még egyre tart. A banda felét ma átkísérték az ügyészséghez, a másik fele még a rendőrségnél van. Az ügyben különben ma érdekes fordulat állott be. A tolvajbando egyik legveszedelmesebb tagja, a ki a minap, mint megírtuk, megugrott az *Andrássy*-uton a detektívek elől, *Jakab* István 26 éves kereskedősegéd nem ment Párisba, mint a suszterinással ügyesen tudtul adta, hanem egyenesen Szabadkára menekült, a hol az a baleset érte, hogy csa-

vargás miatt elfogták. Miután személyazonosságát nem tudták megállapítani, táviratoztak a főkapitánysághoz, a mely pontos személyleírását küldött. Ebből azután kiderült, hogy *Jakab István*, a világiáró család az illető, a kit még az éjjel utnak indítottak Budapestre. Ma reggel érkezett meg s nyomban a referens elé vezették, a ki valótóra fogta. *Jakab* szídjá a kompánia tagjait, hogy őt is belekeverték a bajba, daczára annak, hogy ő a társaság dolgairól mitsem tud, velük nem működött s nem is hallott az elője történetéről. Természetesen nem hittek neki s így ő is fogva maradt czimborái szomszédságában.

**Köszvényesek öröme.** Ezren és ezren, kik csusz és köszvényes bajban szenvedtek, igazolják, hogy régi makacs betegségeket pár nap alatt az a kitűnő csusz és köszvény elleni kenőcs gyógyította ki, mely *Zoltán Béla* udvari szállító gyógyszerárában Budapesten 1 frtért kapható. Egy család se mulasztja el e kipróbált páratlan kenőcsöt kéznél tartani.

\* **Vesztett eb garázdalkodása** Nagy-Léta községben egy vesztett eb kóborogott s az utcán játszódó kis 9 éves *Tallódy Julián*át megmarta. A hatóság azonnal felszállította a budapesti Hőgyes-féle intézetbe.

\* **Az «Anker» élet és járadék biztosító társaság XXXX. rendes közgyűlése** ápril 14-én tartott meg *Ö Excell. gróf Nákó Kálmán* elnöke alatt. Az eredmény a legfényesebb a társaság fennállása óta. A vagyon 65.339,776 frt 56 kr-ra emelkedett. Ebből Magyarországra esik: Magyar értékpapirokban 8.148,740 frt 45 kr. Jelzálogkölcsonokra (10.214,190 frtban megbecsült ingatlanokra) 3.167,600 frt. Ingatlanból (társasági ház Budapesten) 631.884 frt 40 kr. A részvény szelvény 100 frttal, valamint a mai hirdetésben kimutatott nyeresemény osztalékok készpénzben a társaság budapesti és bécsi pénztárainál felvehető. A nyeresemény osztalékok az aláírt szelvény bemutatása ellen a társaság helybeli képviselője is kifizeti.

## A jövő képe.

A vidéki jogakadémiák reformjáról szóló javaslat legközelebb a Ház asztalára került.

### I.

Kores Benedek most iratkozott be az akadémiába. Mint ilyen illőnek tartotta szívalral szájában és virággal gomblyuklyában állítani be az alma mater falai közé.

— Hová megyen? kiált rá egy cerberusi hang, amint a kapun belép.

— Órára, felel vissza Kores önérettel.

— Tehát jogtanuló? És még szívalral mer bejönni? rögtön kivége a szájából mert bejelentem.

Kores csak bámul végre is elég bátor megköczkázatni:

— Bocsnát tanár ur . . .

— Én nem vagyok tanár, én csak a pedellus vagyok.

Kores a multak édes emlékére gondoló nehéz fájdalommal végre bejut az I. sz. tanterembe.

Félénken huzódik egy pad szélére. Alig hogy leült, egy élte javában levő férfiú terem előtte.

— Barátom, maga is novitius?

— Én? . . . kérem golya vagyok.

— Fiatal ember! már nincsenek golyák! Régen volt az! Mikor én még először jártam az első évet . . .

— Hát hányadszor járja most?

— Csak betedszer. De ne beszéljünk annyit. A virágot vegye ki gomblyukából mert nem egyezik össze a jog komolyságával és aztán kérje meg a tanár urakat, hogy jelöljenek ki magának is helyet a padokban.

Izgatottan nyit be a tanár a II. számú tanterembe.

— Már megint oly nagy lármát csaptak? Pechmann hozza ki a lármázók czéduláját. Igaz!

Hol volt oly sokáig maga Dobó?

— Nagyságos ur az öcsém házasodott meg, annak a lakodalmán voltam.

— Persze csak mulatni, majd meglátjuk, hogy megy a szeminarium.

— Tanár ur kérem!

— Mi az!

— Tessék kiengedni!

— Persze Füredinek fel kell, hogy írva legyen. Meglátja, hogy még kilenczedszer is fogja járni a II-od évet.

### III.

— Pedellus! küldje be esetét.

Csete megjelen.

— Igaz, hogy becsapta az óráját a zálogházba? Csete kínos habozás után:

— Igen!

— Tudják-e a szülei?

— Már nem élnek nagyságos ur!

— Tehát akkor már mindent lehet tenni?

— Nem volt már mit ennem, keresetem meg nines.

— Hátha egy hónap alatt ki nem váltja, fegyelmet fog kapni.

— Nem tehetem nagyságos ur; egy hét mulva lesz a bátyám fiának a kézfogója és szeretnék ott lenni.

— Borzasztó! Maguk mindig csak mulatnak De mi lesz a vizsgájával.

— Hát míg itt lesz Hoffmann táblabíró ur, én mindig megbukom.

— Hogy mondhat már ilyet?

— Azért mert a leányát erővel el akarta velem vétetni és mivel nem úgy történt, így bosszulja meg magát.

### IV.

Egy 45 év körül levő őszszakálu kopasz joghallgató busul a padokban.

— Mi baj kartárs?

— Szegény öcsémnek a fiát sajnálom. Most iratkozott be az első évre.

— Hát mit busulsz ezen?

— Igen, de ha elgondolom, hogy neki is vagy 15 évet kell eltölteni míg oda jut ahol én vagyok.

— Hát bizony nehéz is az a jogi pálya, de vigasztaljon bennünket az, hogy mire elvégezzük, rögtön 1500 forintos minimum fizetésre neveznek ki.

### V.

Ligetű Tamás ügyvédjelölt 60 éves korában elhunyt. Végredeletét, melyben a halála előtt két nappal letelt utolsó szigorlat bizonyítványa foglaltatik, a huga dedunokáinak hagyta emlékül.

Ez a jövő képe:

A virgoncz, vigkedélyű, bohém, jogász gyerekek most élnek alkonyát.

Egy pár tárgyalás, szavazás és a Ház asztalára letett gyermekből, morózus férfi lesz.

Akkor aztán vége az aranyjezi szép napnak, bevonul a falanszter a jogi szemináriumba és komoly jogot tanuló férfiak fontoskodnak az akadémia falai között.

A régi, semmivel sem törődő, könnyűvérű és jó kedvű jogász gyerek emléke pedig abban a képes levelező lapban fog fenn maradni, a melyben egy kellemes és megnyerő kinézésű arc lesz ve-fítve, a mely alá oda lesz írva az utolsó jogász neve. *Puby.*

## SZINHAZ.

**A szini szezon kezdete.** Napokkal ezelőtt terjedelmes falragaszokon hirdette meg a kolozsvári nemzeti színház intendanturája, hogy május 3-án lesz nyári szezonunk első előadása. Lapunkban is megemlékeztünk erről, ismertetve egyuttal a művész-személyzet részben új, részben előnyösen ismert névsorát is. E névsor városunkra nézve holnap fog meg elevenedni.

kétfőn d. u. 1 óra 5 perczkor külön vonaton rukkol be a művészgárda a fabódéba, melynek multjában nem sok az öröm, jövőjében annál kevesebb a remény.

## EGYESÜLETEK.

**Orvosok szakülése.** A »Biharmegyei orvos-gyógyszerész- és természettudományi-egylet« f. évi május hó 1-én délután 5 órakor (Uri-utca, Akadémia) szakülést tart, melyre a t. egyleti tagokat ezenel meghívom. Tárgy: dr. *Sámson Márton* előadása: A pellagra itthon és Olaszországban. Kelt Nagyváradon, 1899. ápril hó 29-én. Dr. *Berkovits Miklós*, egyl. titkár.

**Pótlás véget.** A belügyminiszter a hegy-közszentimrei ifjusági kölcsönösen segélyző egylet alapszabályait a miniszter nem hagyta jóvá, hanem pótlását rendelte el.

**A kerékpár-egylet értekezlete.** A nagyváradai kerékpár-egylet tagjait tisztelettel felkérem, hogy vasárnap délután 4 órakor a Sport-téren egy verseny-értekezleten minél számosabban megjelenni sziveskedjenek. Kunz elnök.

## IRODALOM.

«Népnevelési Közlöny» legutóbbi mai száma a szokott élénk tartalommal jelent meg. Cikkek és apróságok egész halmaza követi egymást. A hivatalos rovat feltárja a szükséges tudnivalókat.

**Egyletek czimtára.** *Koczányi Béla* kiadásában *Kassán* most jelent meg: »Magyarországi társas- és közművelődési körök-kereskedelmi-, ipari- és gazdasági szakegyletek, valamint dal- és zeneegyesületek czimtára«. E czimkönyv 1029 magyarországi város és helységről 3500 a czimben felemlített irányu egyesületet sorol fel, s legtöbbször a teljes tisztikar névsorát, alapítási év, tagsági létszám, könyvtári állomány stb. adatait is közli, czélja pedig egy oly czimkönyv — esetleg 1—2 évi időközökben megjelenő évkönyv — létesítése, mely az országban a kulturális, kereskedelmi, ipari, gazdasági és művészeti téren működő egyesületeket a czél, hivatás és működési rokonság szerint egymás felől tájékozhatta. Kivánatos, hogy egyesületeink a czimkönyv beszerzése által ezen vállalatot anyagilag támogassák, az ujonnan alakuló egyesületek és a netán kimaradtak pedig az adatok beküldése által a kiadó ama törekvését, hogy czimtára a lehetőségig teljes legyen, ezen igyekezetében elősegítsék. A könyv ára 4 frt.

## Igazságszolgáltatás.

**Montre pénzhamisítási pör.** Három egész napi tárgyalás után a budapesti büntető törvényszék *Lenk Gyula* táblai bíró elnöke alatt a délvidéki román pénzhamisítók bünpörebbe ma meghozta ítéletét. Tegnap *Mészáros kir. alügyész* mondotta el terjedelmes beszédét, melyben *Jubes Márton*, *Szinus Demetert*, *Balán Jánost* pénzhamisítás (203. §. 2.) büntetével *Putnik Vászát*, *Debán Abrámot*, *Lázár Jánost*, *Petrucz Szimát*, *Mitter Jon Brankát*, *Gájta Mikut*, *Kerkotta Gtigorut*, *Murgu Jossimot*, *Tejka Jánost*, *Wluszák Nándort* és *Magda Ádám* pénzhamisításra való szövetkezés (203. §. 1.) büntetével. — *Wluszák Nándort*, *Gorkovics Arkodiát*, *Vukadinovics István* és *Javanovics Miliánt* család (379. §. 380. §.) büntetével (az *Avramovics Milován* kárára elkövetett csalásért) vádolta. Két vádlottal szemben az ügyész elejtette a vádat. Két vádlottal pedig hamis pénz terjesztésének büntette miatt kért megbüntetni.

Ezután a védőbeszédet következtek a következő sorrendben: *Babes Emil* dr. *Lingha Béla* dr., *Szervánszky Imre* dr., *Tornya Endre* dr. *fejértemplomi ügyvéd*, *Erdős Kálmán* dr.

Waszilevics Emil dr., Bruchfeld Hugó dr., Bátoraszi Lajos és Niámesny Mihály dr.

A bírói tanács, melynek tagjai Richter és Makucz bírák voltak, ma délelőtt elkészült a terjedelmes ítélettel, melyet Lenk elnök délelőtt hirdettet ki a vádlottaknak.

**A restanczia** Csak hivatalnok-emberek ismerik a restancziát. A hátramaradt munkát jelenti ez a szó, a mit már régen el kellett volna végezni, de még csak ezután kerül rá a sor, ha ugyan újabb restanczia nem gyülemlik össze. Ilyen restancziás volt az állapot a perlaszi járásbírósnál is a hol *Frankl* Dezső volt az albiró. Az albiró a restancziákhoz újabbakat halmozott, a mennyiben a fogva levő egyének ügyeit hónapok mulva sem végezte el, a nyilvánított lajstromokat nem vezette, a törvényszéki elnök megkereséseire nem felelt és a mellett akkor velt magának szabadságot a mikor jónak látta. Fegyelmet indítottak ellene a temesvári tábla előtt, ahol azzal mentegődött, hogy a mikor már odajött a járásbíróshoz, oly sok volt a restanczia és oly elhanyagolt volt a járásbíró, hogy a legjobb akarattal sem intézhette el az aktákat. A tábla *rosszalásra* ítélte az albirót, de a Kuria mai fegyelmi tárgyalásán *Katona* Béla főügyész helyettes sulyosabb büntetést, 100 forint pénzbüntetést indítványozott. A *Czorda* Bódog elnöklete alatt tárgyaló tanács azonban helybenhagyta a tábla ítéletét, tekintettel arra, hogy az albiró már hozzájárult a restancziák feldolgozásához.

**Szabad-e az asszonyok kártyázni?** Ezzel a kérdéssel foglalkozott a minap a bpesti kir. ítélőtábla, egy válópörből kifolyólag. S. Mór ugyanis válópört indított a felesége, F. Rozália ellen s való ok gyanánt többek között ezt is hangsúlyozta, hogy a felesége *szenvedélyesen kártyázik*. A pestvidéki törvényszék kimondotta, hogy a kártyázás ebben az esetben annál kevésbé szolgálhat valóókul, mert hiszen F. Rozália asszony régóta üzi a szórakozásnak ezt a nemét s a férje sohasem emelt kifogást ellene, látszólag tehát bele is egyezett. A kir. ítélőtábla — mint az Ügyvédek Lapja írja — más nézetet volt. A kihallgatott tanúk vallomásaival — így szól az indoklás — bizonyított az a tény, hogy alperes nő *korcsmába járva*, itt kártyajátékkal foglalkozott s e célra ékszerait elzálogította, pénzt és idejét e szenvedélyének kielégítésére fordította, a házastársi kötelességét megszegve, mert a házasságban élő nőnek, a közfelfogás szerint, az állott volna kötelességében, hogy idejét és munkásságát háztartás vezetése, a család tagjainak gondozására és ellátására fordítva, ezeknek a teendőknél elhanyagolásában, sőt elmulasztásában tehát vétkeisége megnyilatkozik.

### A nagyváradi kir. tábla kitűzött ügyei.

Előadó: *Nagy Ferencz*.

- 1213. Ifj. Oláh István s. t. testi sértés.
- 1235. Balogh Sándor becsületsértés.
- 1257. Mátyás Sándor lopás.
- 1260. Fekete Ferencz hatóság elleni erőszak.
- 1283. Vatta Mari s. t. lopás orgazdaság.
- 1287. Dézsi János lopás.
- 1288. Farkas Mária bűnpártolás.
- 1224. Kotróczy Ferencz közösen elleni kh.
- 1226. Rácz Mikula s. t. közösen elleni kh.
- 1227. Rózsa Vikentie s. t. közösen elleni kihágás.

Előadó: *Harmathy Károly*.

- 1116. Angelina Tivadar csalás.
- 1130. Schlézinger Ignác s. t. becsületsértés.
- 1202. Nyári György s. t. lopás orgazdaság.
- 1203. Erős Pál lopás, felbujtás.
- 1204. Turbucz Pálné gondatl. ok. emberölés.
- 1206. Ifj. Kis János s. t. sikkasztás.

### TANUGY.

**Egy főispán mint gymnaziumi látogató.** *Wlassics* miniszter *Fenyvessy* főispánt, aki az orsz. közoktatásügyi tanácsnak tagja, kinevezte iskolalátogatónak a görög nyelv helyett megszabott tárgyak tanításának megfigye-

lése végett. Érdekes a kinevezésben, hogy *Fenyvessy* volna az, kinek parlamenti indítványára *Csáky* Albin gróf volt közoktatásügyi miniszter a görög nyelvet a kötelező tantárgyak közül törölte és helyébe más tárgyak tanítását rendelte el.

Minthogy a tavasz előrehaladásával **csecsemőt, gyermeket és felnőttet egyaránt fenyeget a járványok veszélye**, ismét csak a minden alkalommal hálásan fogadott

MOHAI

## ÁGNES-forrásunk

vízének használatát ajánljuk. Egyrészt mert olcsó, igen kellemes és tiszta ivóvíz lévén, a tavaszi és nyári évszakokban kedvelt **élevezetszerként** szerepel, másrészt, mert **dús szén-savtartalmánál fogva, specificus óvószert is a tífus, cholera és a gyermekek tífoid-szerű tavaszi-nyári hasmenése ellen.** Ehhez járul még, hogy a csecsemőt is megvédi az ilyenkor nagyon veszélyes **hurutos bélbántalmak ellen, míg szoptatója e víz használatát folytán nagyon kedvező összetételű és bőséges tejet nyer.** A már meglévő **gyomor- és bélhurutot** gyermekeknél és felnőtteknél gyógyítja. Kellemesen hatván be szén-savánál fogva a gyomor és bél idegeire; a gyermekek **lázás megbetegedéseknél pedig nélkülözhetetlen, hűtő húgyhajtó és a szomjat csillapító hatásánál fogva.**

— Kedvelt borvíz. —

A mohai Ágnes-forrás kezelősége.

Főraktár:

## Édeskuty L.

cs. és kir. udvari szállító

BUDAPEST, V., Erzsébet-tér 8.

Kapható minden gyógyszertárban, fűszerkereskedésben és vendéglőben.

## REGÉNY-CSARNOK.

### NEM HIÁBA.

Irta: *Neidegg*, fordította: *Szirtes*. 4.

— És egyuttal az örültek házában küszöbéig jutott, — szakította félbe a gróf. De egészen eltértünk a tárgytól, nagyságos asszonyom. Ama fiatal ember nevét akartam megkérdezni, mivel kedves huga beszélget. Igen kellemes, ritka szép és szellemes az arca és igen ismerősnek tűnik föl nekem.

— Képlem gróf ur, — válaszolta kissé csipősen a hölgy, mert bölcséleti fejtegetésük félbeszakítását rossz néven vette. — Alatta áll ama köröknek, melyekben méltóságod él, melyeket csak azért hagy el, hogy a népeletet tanulmányozza.

Heisterberg az ellenfele szavaiban nyilatkozó ingerültségen titkon mosolygott, de úgy tett mintha nem venné észre, s egykedvűen szót ismét:

— Ha megmondja nevét, talán eltudom oszlatni nagyságod kételyét.

— Dr. Ganermann Ferencz, miniszteri fogalmazó, — mint tetszik látni, semmi különös.

— Ganermann! — szót a gróf örvendően meglepetéssel. — Nem a kirnachi tanító öcsese?

— Ugy tudom, az.

Akkor neve is, személye is ismerős és kedves nekem. Ganermann József, a tanító, nevelőm volt és barátom maradt. Ferencz, a ki szemefénye volt és sokkal idősebb bátyjának, néha-néha meglátogatta s többször házukban töltötte szünidejét. Mint szeretetreméltó, tehet-

séges ifju él emlékeimben, kinél azonban a képzetet tulságos szerepet játszott. Ganermann József fényes jövőt jósolt neki, szeretném tudni, vajjon a testvéri szeretet káprazata, vagy jogos remény beszél-e belőle?

Schwarzné vállalt vonogatta, pillanatig küzdött magával, de azután bebizonyította, hogy nemcsak ki meri mondani az igazságot, hanem akkor is kimondja, ha nincsen kedvére:

— Tehetséges, tagadhatatlan; mint hírlík, nemsokára előléptetik, ez rendkívül gyors haladás, különösen minálunk, midőn oly férfiu forog szóban, kinek nincsenek összeköttetései. Hanem azért nagyon kérdéses, vajjon ezután is oly rohamosan fog-e emelkedni? A jó lélek mindkét lábával a régmúlt időket tapossa... középkori nézetei vannak... lelte magát, mielőtt még a világba jól bepillantott volna.

— Ah ugy! — szót a gróf mosolyogva — mint látom, más helyen kell kopogtatnom, ha Ganermannról jót akarok hallani, de majd személyesen nézek utána, hogy helyes ítélet alkothassak magamnak. — Kis ideig udvariaságból még folytatta a beszélgetést, azután régi ismerősét ment felkeresni.

— A gróf valósággal udvarolt neked Viktória, — szólta meg őt férje s látható tetszéssel kísérte a távozonak előkelő, magas alakját. — Igen élénken társalogtatok.

Schwarzné gunyosan félrehuzta száját, mely amugyis elégtelenül különben esinos arcát, széles volt és alaktalan, ajkai vastagok.

— Kérdezősködött valakiről, s miután megadtam neki a felvilágosítást, itt hagyott, — jegyzé meg szárazon.

Schwarz ur szeme még mindig a grófon pihent:

— Most Ádával mulat, vajjon volna valami szándéka irányában?

— Még mit nem! Azok az emberek egymás közt házasodnak, ha csak pénzre nincs szükségök, — ez pedig gazdag.

— A gazdagok sokszor a legrosszabbak, mindig többet kívánnak! Mi más hozta volna ide?

— Hiszen tudod, hogy az a föld, melyet apa malom telkének nagyobbítására meg akar vásárolni, Heisterbergé.

— Igen, igen, de azt az irodában szokták elvégezni, nem a társalgóban.

— Amde ő a világvajitók iskolájához tartozik, a kik mindenfelé kinyújtják csápjaikat és polypkarjaikkal mindent át akarnak ölelni. Minnyájan, a kik itt vagyunk tanulmánytárgyul szolgálunk neki, hogy tapasztalatait gazdagítsa, vagy egyszerűen kísérletezik velünk. Igaz érdeke csak maga iránt van és esetleg azon ügy iránt, melyet képvisel, melynek révén naggyá akar lenni. Külöben, hogy igazságos legyek, meg vagyok győződve, hogy apa majdnem erővel hozta őt ide, hiszen ismered gyöngeségét a rangokkal és czimékkel szemben.

(Folyt. köv.)



## Dr. WEISZ MÁRTON orvos,

lakását

Nagypiac-tér, Ullmann-házba helyezte át.

Telefon szám: 183.



## TAVIRATOK.

A király Budapesten.

Budapest, ápril 29. (Saj. tud. táv.)

A »Bud. Tud.« jelenti: A király a fővárosban való tartózkodása alatt ebédet nem ad a gyász miatt, a diplomacia nem jön a fővárosba. A király május hó 4, 8 és 15-én fog kiballgatást adni, ezenfelül csapatszemplére megy, a többi időt Gödöllőn tölti.

**Léva diszpolgára.**

**Budapest,** ápril 29. (Saj. tud. táv.) Léva város küldöttsége ma nyújtotta át Szilágyi Dezsőnek Léva város diszpolgári oklevelét.

**A kormány tisztelgése.**

**Budapest,** ápril 29. (Saj. tud. táv.) A kormány holnap fog tisztelni *Ferencz Ferdinánd* trónörökös előtt.

**Szerencsétlenség a turfon.**

**Budapest,** ápril 29. (Saját tud. táv.) Az alagi verseny ma halálos kimenetelű szerencsétlenségnek és több balesetnek színhelye volt. Az első Bawarowszky József gróffal történt meg. Saját lován, a »Coquette«-n lovagolt, a felső fordulói vezeteit, itt azonban lova hirtelen kiugrott, elbukott. A gróf az esésben agyrázkódást szenvedett s meghalt. A szerencsétlenül járt sportman lengyel főnemesi család sarjadéka, atyjától évenként 20,000 forintot kapott s apanageját kizárólag a versenyistállójára költötte. 30—32 éves koru volt s kissé ideges természetű. Leesése után lova rugdalódzása miatt nagy porfelleg támadt körülötte s mire a mentők odavágtak — már halva volt. Ugyanazon helyen több baleset történt. Az első díjat a szerencsétlenség alkalmával Weilenbeck nyerte Morgóval. A második futamban a gátnál négy versenyző közül 3 elbukott s egy jockey kulcsontját törte. A harmadik futamban az ominózus gátat a versenyzők közös megegyezéssel elkerülték.

**A manilai harcok ünneplése.**

**Filadelfia,** ápr. 29. *Mac Kinley* elnök tegnap meglátogatta a Raleigh hadihajót. Coghlan kapitány bemutatta neki a tiszteket és a legénységet és megjegyezte, hogy mindannyian résztvettek az egész manilai hadjáratban. *Mac Kinley* fedetlen fővel ment végig a legénység arcvonala előtt, azután Coghlan-hoz és a legénységhez beszédet intézett, a melyben a fölötti örömeinek adott kifejezést, hogy a hazában üdvözölheti őket és hősiességükhöz szerencsét kívánhat. Arról biztosította őket, hogy 75 millió amerikai nevében mondja a legszivesebb üdvözlést. Azután ezt mondta: »Ezek az érzelmek nemcsak a nagy admirális irányában vannak meg, a kit mindenki szeret és tisztel, hanem annak a legénységnek a legutolsója iránt is, aki a manilai nagy flottában volt. Mindnyájunkat teljes és meleg köszönet és hála illeti. A tengerészeti miniszter szintén beszédet intézett a legénységhez. *Mac Kinley* elnök Filadelfiából néhány napra New-Yorkba utazott.

**Luccheni öngyilkossági kísérlete.**

**Budapest,** ápril 29. (Saj. tud. táv.) Genfből írják, hogy *Luccheni* már két ízben követett el kétségbeesésében öngyilkossági kísérletet, de mind a kétszer eredménytelenül, mivel nagyon vigyáznak rá.

**Örmény tüntetések.**

**Konstantinápoly,** ápr. 29. Mindeddig nem erősítették meg azt a néhány nap óta keringő hirt, hogy az örmények az ó-hitűek husvéti ünnepei alkalmából tüntetéseket terveznek.

**Scharf Móricz él.**

**Budapest,** ápril 29. (Saj. tud. táv.) *Scharf Móricz* apja ma megjelent a rendőrségen és kijelentette, hogy fia él és egészséges.

**Bosznia kormányzója.**

**Budapest,** ápril 29. (Saj. tud. táv.) *Br. Appel* Bosznia-Hercegovina kormányzója, mint hirlik, nyugalomba vonul s helyét *Krieghammer* közös hadügyminiszter foglalja el.

**Ciklon.**

**New-York,** ápr. 29. A legutolsó jelentések szerint Kirksvilleben 50 ember meghalt és 500 megsebesült. A ciklon Newtonban is nagy pusztításokat tett, 20 ember meghalt és 40 megsebesült. A ciklon után zivatar keletkezett, mi a lakosság izgatottságát még jobban növelte. (Magy. Táv. Ir.)

**A Dreyfus-ügy.**

**Páris,** ápr. 29. A Havas-ügynökség megczáfolja több lapnak azt a jelentését, hogy *Paléologue*, a külügyminiszterium megbízottja a semmitűszék előtt április 21-iki vallomásában megkísérelte az 1894. november 2-iki sürgöny eredeti szövegét eltitkolni és hogy *Chanoine* tábornok véletlenül fedezte fel a sürgönyt midőn *Paléologue* dossierjában lapozgatótt.

**Páris,** ápr. 29. A »Figaro« ma *Esterházy* második vallomását és azt a levelet közli, a melyet *Esterházy* 1897. október 25-én *Billot*-hoz intézett. A vallomás és a levél ismeretesekek. Az »Echo de Paris« szerint a semmitűszék ma fejezi be vizsgálatát. A »Journal« jelenti, hogy *Cuignet*-t és *Du Paty de Clam*-ot ma szembesíteni fogják. (Magy. Táv. Ir.)

**Kréta.**

**Kánea,** április 29. A krétai kormány keresztény tagjai a következők: *Szafianakis*, *Kunduzaki*, *Venezelosz*, *Fumis* és *Szkilianaki* bég. Az utóbbi vonakodik állását megtartani. (Magy. Táv. Ir.)

**Lövöldöző katona.**

**Bécs,** április 29. *Reich* a kertész, akit a *Mária Terézia* főhercegnő udvarán álló katonai őr meglőtt, tegnap éjjel 11 órakor meghalt. (Magy. Táv. Ir.)

**A Fülöp-szigetek.**

**Washington,** április 29. Illetékes helyről jelentik, hogy az amerikaiak a filippinokkal szemben azóta engedékenyek, mióta ezek hirül adták azt a szándékukat, hogy a harcokat abbahagyják; úgy látszik azonban, hogy néhány hivatalos személyiség fél attól, hogy *Otis* tábornok azonnal a feltétlen megadást fogja követelni. (Magy. Táv. Ir.)

**Elfogott merénylő.**

**Madrid,** április 29. A rendőrség a tegnapi színházi előadásán, amelyen a régens királyné is jelen volt, elfogott egy embert, akinél töltött revolvért, tört, angol csavarkulcsot és az állatgyógyászatban használatos új ollót találtak. A fogoly neve *Patricio Chamot Moya* és tanár az állatgyógyászati iskolában. A

régens-királyné, a kinek *Silvela* miniszterelnök csak az előadás után szólt az elfogatásról, semmi felindulást nem mutatott. Azt hiszik, hogy a letartóztatott ember örült. (Magy. Táv. Ir.)

**Tripolisz.**

**Konstantinápoly,** ápr. 29. A legközelebbi minisztertanács *Canevaro* olasz külügyminiszternek a szenátusnak Tripoliszról mondott nyilatkozataival fog foglalkozni, amelynek a portánál és a *Yildiz*-palotában mély benyomást keltettek. (Magy. Táv. Ir.)

**Kina.**

**London,** ápr. 29. A »Times«-nak egy pekingi jelentése szerint az északi vasut márczius 15-én esedékes kamatait április 27-én lefizették. (Magyar. Táv. Ir.)

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására adni, hogy a

**KARGER-féle nyári mulatót**

átvettem és teljesen **ujjonnan** berendeztem.

**Ünnepélyes megnyitása**

a **37-ik** József főherceg nevével viselő ezred

**KATONAZENEKARA**

közreműködése mellett

**f. é. május hó 4-én**

lesz.

**Jó magyar konyháról és kitűnő italokról gondoskodva van.**

Minél számosabb látogatást kér

**Karikás Vilmos.****KÖZGAZDASÁG.**

**A betegsegélyző pénztárákról.** Van szerencsénk a kamara bel- és kültagjait, továbbá az ipartestületi, ker. betegsegélyző pénztár és a kamara területén levő munkás betegsegélyző pénztárak vezetőségeit hivatalos tisztelettel felkérni, hogy a munkás betegsegélyzési ügyre vonatkozó óhajukat, tapasztalatukat és javaslataikat legkésőbbben a f. évi május hó 5-ik napjáig az alulírott kamarához írásban betérjeszteni sziveskedjenek. Nagyvárad, 1899. április hó 29. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara: *Janky* József s. k. elnök. Dr. *Sarkadi* Lajos, s. k. titkár.

**A szegedi kiállítás és a kiszagdák.** A földmivelésügyi miniszter módot kíván nyújtani a tanulmányi kirándulásokban résztvevő kiszagdáknek a szegedi mezőgazdasági orsz. kiállítás megtekintésére is. Azon falusi kiszagdáknek ugyanis, akik a szegedi kiállítás idejében a mezőhegyesi ménesbirtokot látogatják — a tanulmányi kirándulások szervezésével megbízott gazdasági egyesületek által előterjesztendő ez irányú kérelmeikre meg fogja engedni, hogy a szegedi kiállítás megtekintését is felvegyék utiprogramjukba s felmerülő utiköltségeiket is meg fogja téríteni.

**A szegedi kiállítás iparpavillonja.** A szegedi mezőgazd. orsz. kiállítás keretében igen jelentős helyet fog foglalni a mezőgazdasági és háziipari kiállítás is (V. főcsoport) az ezen csoport kiállítási tárgyainak részleges elhelyezése céljaira megszerezte a kiállítás igazgatósága az **orosházi iparkiállítás pavillonját**, mely tetszetős külsejével s igen ügyes beosztásával nagyon alkalmas lesz a szegedi kiállítás céljaira.

**Reich Jenő és Táras**  
**Tőzsde jelentése.**

— A Tiszántul eredeti távirata. —

**Határidők.**

Budapest, ápril 29.

Az irányzat gyenge.

Buza áprilisra	8.72
Buza októberre	8.28
Uj tengeri	4.38
Rozs ősze	6.66
Zab ősze	5.51
Tengeri augusztusra	---

Az irányzat nyugodt.

Bécs, április 29.

Osztr. hitel	371.25
Magyar hitel	390.40
Allamvasut	366.15
Birodalmi márka	58.75

**Ertéktőzsde.**

Budapest, április 29.

Az irányzat gyenge.

Osztrák hitel	358.10
Magyar hitel	397.50
Allamvasut	365.90
Rimamurányi	307.---
Magyar jelzalog	249.---
Salgótarjáni	636.---
Wagon-kölcsön	623.---
Villamosvasut	---
Magyar leszámítoló	363.25
Iparbank	104.25
Budapest közuti	404.50
Kereskedelmi	1011.50
Déli vasut	78.---

**Hivatalos árfolyamok**

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1899. április 29-én.

Magyar aranyjáradék 4%	119.50
Magyar koronajáradék	9725
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> %	121.---
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> %	101.---
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	120.75
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	9650
Italmérségi jog megváltási kötvény	100.35
Horváth-szlavón földtehermentési kötvény	96.75
Magyar nyereség-sorsjegy-kölcsön	164.25
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcsön	138.25
Osztrák járadék papírban	100.60
Osztrák járadék ezüstben	100.20
Osztrák járadék aranyban	120.---
Osztrák korona járadék	100.50
Osztrák államsorsjegyek	139.50

Osztrák magyar bankrészvény	920.---
Magyar hitelbankrészvény	383.25
Osztrák hitelintézeti részvény	369.75
Osztrák-magyar államvasuti részvény	363.20
20 frankos arany (Napoleonkor)	357.70
Németbirodalmi márka	58.95
London vista	120.45
Párisi vista	47.80
20 márkás arany	11.78

**SZERKESZTOI POSTA.**

**Sz. A. Micske.** Köszönettel vesszük szives ígérteit; azonban tudósításait azonnal, nem pedig napok múlva kérjük.

**Dr. VUCSEKICS GYULA.**

**Nyári megőrzésre**

elfogadok mindenféle szőrmeárut, uti bundát, kabátot, szőnyeget stb. felelősség mellett.

Kérem a n. é. közönséget, hogy a mi javítani való van a

**téli ruhákon**

azt a nyár folyamán olcsóbban megjavítom; a javításért őszzel kell fizetni. A kalapraktárt kiárulom; míg a készlet tart, gyári áron adom.

Tisztelettel

**Horváth János,**

szücs mester.

Üzlethelyiség Fő-utca, lakás N.-Magyar-utca 332. sz. (saját ház.)

**Köszögen,**

**Dr. Dreiszker József**

**Vizgyógyintézete**

**Május 1-től nyitva.**

Rendszer Prinsitz és Kneipp. Gondos orvosi felügyelet, kitünő ellátás, igen jutányos ár. Az intézet minden higiénikus követelményeknek megfelelően be van rendezve. Legszébb gyogyeredmények kimutathatók. Prospektus ingyen.

Főnyeremény

**500.000**

Márka.

**Szerencse**

**Hirdetés!**

A nyereményekről

az állam

vállal kezességet

**Felhívás**

a hamburgi államsorsjáték nyereményeiben való részvételre, mely

**11 millió 349.325 Márka**

biztos nyereményt helyez kilátásba.

Ez előnyös sorsjáték nyereményei, melyek csak **118.000** sorsjegyre vonatkoznak, a következők:

**Legnagyobb nyeremény 500.000 Márka.**

Jutalomdíj 300,000 Márka	26 nyer. á 10,000 Márka
1 nyer. á 200,000	56 " á 5000 "
1 " á 100,000	106 " á 3000 "
2 " á 75,000	206 " á 2000 "
1 " á 70,000	812 " á 1000 "
1 " á 65,000	1518 " á 400 "
1 " á 60,000	40 " á 300 "
1 " á 55,000	140 " á 200 "
2 " á 50,000	36952 " á 155 "
1 " á 40,000	9959 " á 134, 104, 100
1 " á 30,000	9351 " á 73, 45, 21 M.
2 " á 20,000	egészben 59,180 nyeremény,

melyek néhány hónap alatt 7 osztályban, biztosan kihúznak.

A főnyeremény az I. osztályban 50,000 Márka, a II. oszt. emelkedik 55,000 Márkára, a III. oszt. 60,000 M., a IV. oszt. 65,000 M., az V. oszt. 70,000 M., a VI. oszt. 75,000 M., a VII. oszt. 200,000 M., a jutalom nyereménynyel 300,000 Márkától egész 500,000 Márkáig.

Az első osztály sorsjátékra, mely hivatalosan biztosítva van

egész sorsjegy	3 frt 50 kr
1/2	1 " 75 "
1/4	90 "

Az első osztály nyeremények jegyzékét, valamint a többiek tervezetét kívánatra ingyen és bérmentve küldöm meg bárkinek.

Minden sorsjegytulajdonosnak a húzásokról jegyzéket fogok küldeni.

A kifizetés és pénznyeremények expedálását magam közveitem a nyerőkkel, a húzás után azonnal és a legszigorubb titoktartás mellett.

**Megrendeléseket postautalvány vagy utánvét ellenében teljesítek.**

A megrendeléseket legjobb azonnal megtenni, vagy a legközelebbi húzásig.

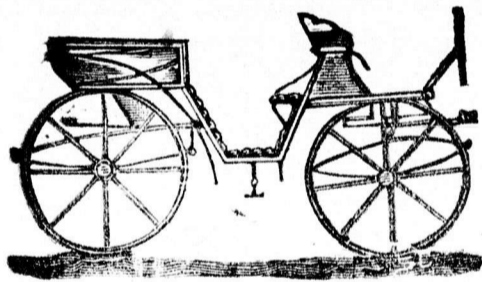
**I. évi Május 11-ig.**

Tisztelettel

**id. HECKSCHER SAMU**

bank- és váltó-irodájában

**Hamburg.**



**Bodánszky Lipót kocsigyára,**

**Nagyvárad, Apáczá-utca (saját-ház.)**

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy

**gyárhelyiségemben nagy raktáron tartok kész uj kocsikat.**

Ajánlok mindenféle fedeles és fedetlen szandlaufer gazdasági kocsikat jó erős készítményeket a legjobb körös-fából erős, csinos munkát mutatok be, és tetemesen leszellített árban árusítom el.

Gyáram az 1896. vi. milleniumi kiállításon is ki lett tüntetve, még pedig szolid és tartós munkáért.

Gyáramban elvállalok mindenféle **kovács, kerékgyártó, szatler és fényező munkákat, ugyszinte mindenféle javításokat;** pontos és gyors elkészítéséről biztosíthatom t. vevőimet megrendelőimet.

Teljes tisztelettel

**Bodánszky Lipót,**

kocsi-gyáros.

# VASUTI MENETREND.

## Érvényes 1899. évi május 1-től.

Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.						Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.						Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.					
ind.	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.	ind.	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.	ind.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	T. v.
Kolozsvár	11 01	5 23	7 00	6 13	—	Budapest	9 15	1 55	5 45	8 30	—	P.-Ladány	5 25	1 24	4 06	2 29	6 05
B.-Hunyad	12 20	6 40	8 37	7 55	—	Nagykátá	10 20	3 00	7 54	10 16	—	Debreczen	6 46	3 —	5 22	3 56	8 20
Csucsá	12 52	7 09	9 19	8 37	4 49	Szolnok	11 19	3 56	9 27	11 31	—	Érmihályfalva ér.	7 29	4 01	6 35	4 58	9 47
Bucsa	—	—	9 33	8 52	5 13	P.-Ladány	12 55	5 28	11 53	2 00	5 00	<b>Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.</b>					
Brátka	—	—	9 50	9 11	5 38	Báránd	—	—	12 07	2 12	5 17	Sz. v. Sz. v. Sz. v. Sz. v. Gy. v.					
Rév	1 34	7 47	10 08	9 32	6 13	Sáp	1 17	5 48	12 24	2 27	5 38	Érmihályfalva ind.	6 36	11 09	5 27	9 14	8 15
Élesd	1 48	7 59	10 25	9 49	6 42	B.-Ujfalu	1 33	6 03	12 46	2 47	6 04	Debreczen	3 37	12 36	8 15	10 27	9 01
Mező-Telegd	2 01	8 11	10 42	10 07	7 10	M.-Péterd	—	—	1 00	3 00	6 21	P.-Ladány ér.	5 13	1 45	9 45	11 28	9 48
F.-Vásárhely	—	—	11 01	10 27	7 38	M.-Keresztes	—	—	1 14	3 12	6 37	<b>Debreczen—Nagy-Léta—Vértés—Debreczen—Nagy-Léta</b>					
Várad-Velenceze	2 25	8 32	11 10	10 37	7 51	Bors	—	—	1 28	3 25	6 56	V. v. V. v. V. v. V. v.					
Nagyvárad ér.	2 31	8 38	11 17	10 44	8 —	Püspöki	—	—	1 36	3 32	7 08	Debreczen i.	8 35	4 21	Nagy-Léta	5 25	1 05
Nagyvárad ind.	2 38	8 43	11 32	11 04	2 22	Nagyvárad ér.	2 11	6 39	1 48	3 42	7 22	Sáránd	9 28	5 06	Vértés ind.	—	—
Püspöki	—	8 51	11 42	11 14	2 37	Nagyvárad ind.	2 18	6 46	2 06	3 58	12 20	H.-Bagos	9 41	5 17	M.-Pályi	5 47	1 30
Bors	—	—	11 50	11 22	2 48	V.-Velenceze	2 24	—	2 30	4 05	12 29	H.-Pályi	10 05	5 41	H.-Pályi	6 03	1 48
Mező-keresztes	—	—	12 03	11 37	3 20	F.-Vásárhely	—	—	2 41	4 16	12 44	M.-Pályi	10 20	5 55	H.-Bagos	6 18	2 05
Mező-Péterd	—	—	12 15	11 50	3 38	M.-Telegd	2 50	7 15	3 03	4 38	1 15	N.-Léta-	—	—	Sáránd	6 40	2 29
B.-Ujfalu	3 18	9 23	12 29	12 05	4 16	Élesd	3 04	7 28	3 21	4 56	1 43	Vértés ér.	10 43	6 15	Debreczen é.	7 18	3 13
Sáp	3 33	9 38	12 47	12 25	4 49	Rév	3 26	7 50	3 45	5 20	2 21	<b>Sáránd—Derecske. Derecske—Sáránd.</b>					
Báránd	—	—	1 01	12 41	5 13	Brátka	—	—	4 06	5 43	2 57	Sáránd ind.	9 38	5 16	Derecske ind.	6 00	1 49
P.-Ladány	4 03	10 06	1 34	1 19	5 31	Bucsa	—	—	4 27	6 04	3 26	Derecske ér.	9 57	5 35	Sáránd ér.	6 20	2 09
Szolnok	5 39	11 44	3 35	3 37	—	Csucsá	4 16	8 37	4 53	6 31	4 00						
Nagy-Káta	6 34	12 41	4 45	5 07	—	B.-Hunyad	4 52	9 08	5 32	7 16	4 55						
Budapest ér.	7 50	01 50	6 20	7 10	—	Kolozsvár ér.	5 55	10 08	6 59	8 33	7 04						

Nagyvárad—Szeged.				Szeged—Nagyvárad.				Nagyvárad—Arad.				Arad—Nagyvárad.			
ind.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.	ind.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.	ind.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.	ind.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.
Nagyvárad	10 20	4 30	7 00	Szeged	3 40	10 25	6 40	Nagyvárad	10 20	4 30	7 00	Arad	5 10	11 20	9 37
Ósi	10 30	4 41	7 16	H.-M.-Vásárhely	4 38	11 05	7 50	Gyula	12 21	6 44	10 01	Kurtics	5 39	11 52	10 07
Less	10 48	5 01	7 52	Orosháza	5 41	11 54	9 20	Békés-Csaba	2 23	7 18	4 32	Kétegyháza	6 14	12 31	10 54
Gyapju	10 56	5 10	8 05	Csaba	7 00	2 33	4 50	Kétegyháza	2 54	7 45	5 03	Békés-Csaba	6 47	2 33	4 50
Cséffa	11 0	5 19	8 29	Gyula	7 27	3 05	5 26	Kurtics	3 28	8 21	5 38	Gyula	7 27	3 05	5 26
Szalonta	11 26	5 44	8 46	Sarkad	7 47	3 27	5 56	Arad ér.	3 55	8 48	6 05	Nagyvárad ér.	9 32	5 30	8 31
Kötegyán	11 46	6 05	9 15	Kötegyán	7 57	3 39	6 10	<b>Szombatság-Rogoz—Dobrest. Dobrest—Szombatság-Rogoz.</b>							
Sarkad	11 57	6 17	9 31	Szalonta	8 23	4 10	6 47	Szombatság-Rogoz ind.	6 08	7 55	Dobrest ind.	4 22	6 36		
Gyula	12 21	6 44	10 01	Cséffa	8 42	4 34	7 18	Nánhegyesel	6 34	8 21	Nánhegyesel	4 32	6 46		
Csaba	2 10	7 41	4 44	Gyapju	—	4 42	7 29	Dobrest ér.	6 44	8 31	Szombatság-Rogoz ér.	4 56	7 10		
Orosháza	3 10	9 10	5 50	Less	9 04	5 00	7 51								
H.-M.-Vásárhely	4 00	10 02	7 00	Ósi	9 21	5 19	8 16								
Szeged	4 35	10 55	7 55	Nagyvárad ér.	9 32	5 30	8 31								

Nagyvárad—Belényes—Vaskóh.				Vaskóh—Belényes—Nagyvárad				Nagyvárad—Gyoma				Gyoma—Nagyvárad.			
ind.	V. v.	Sz. v.	V. v.	ind.	Sz. v.	Th. v. sz. sz.	V. v.	ind.	V. v.	Sz. v.	V. v.	ind.	Sz. v.	V. v.	
Nagyvárad	3 50	2 40	—	Vaskóh	4 30	2 —	—	Nagyvárad	5 50	2 37	—	Gyoma	3 40	2 30	
V.-Velenceze	4 05	2 51	—	Lunka-Rézbánya	4 42	2 43	—	Ósi	6 09	2 51	—	Déva-Ványa	4 37	3 35	
Félix-Fürdő	4 32	3 13	—	Szudrics	5 09	3 12	—	Uj-Palota	6 25	3 05	—	Körös-Ladány	5 13	4 22	
Kardó	4 50	3 27	—	Belényes	5 37	3 52	—	Gyires	6 41	3 17	—	Szeghalom	5 40	4 55	
Magyar-Gyepes	5 50	4 17	—	Sonkolyos	5 58	4 15	—	Körösszeg	7 02	3 36	—	Véztó	6 12	5 36	
Tasádfő	6 07	4 31	—	Belényes-Ujlak	6 10	4 27	—	Szakál	7 39	4 05	—	Köt	6 38	6 08	
Drág-Cséke	6 30	4 45	—	Borz	6 19	4 37	—	Nagy-tóti	7 55	4 21	—	Iráz	6 52	6 23	
Magyar-Cséke	6 50	5 —	—	Sólyom	6 35	4 58	—	Komádi	8 25	4 32	—	Komádi	7 10	7 02	
Dusesd	7 05	5 12	—	Gyanta	6 56	5 19	—	Iráz	8 42	4 49	—	Nagy-tóti	7 22	7 14	
Szombatság-Rogoz	7 46	5 47	—	Hollód	7 10	5 34	—	Köt	9 19	5 14	—	Szakál	7 48	7 49	
Hollód	7 58	5 58	—	Szombatság-Rogoz	7 31	6 03	—	Véztó	9 44	5 32	—	Körösszeg	8 11	8 13	
Gyanta	8 12	6 11	—	Dusesd	7 55	6 34	—	Szeghalom	10 34	6 13	—	Gyires	8 33	8 38	
Sólyom	8 38	6 36	—	Magyar-Cséke	8 07	6 49	—	Körös-Ladány	11 —	6 31	—	Uj-Palota	8 47	8 53	
Borz	8 53	6 50	—	Drág-Cséke	8 26	7 17	—	Déva-Ványa	12 03	7 21	—	Ósi	9 03	9 13	
Belényes-Ujlak	9 05	7 01	—	Tasádfő	8 40	7 33	—	Gyoma ér.	12 45	8 06	—	Nagyvárad ér.	9 20	9 32	
Sonkolyos	9 18	7 13	—	Magyar-Gyepes	8 54	7 50	—	<b>Nagyvárad—Érmihályfalva Érmihályfalva—Nagyvárad.</b>							
Belényes	10 04	7 47	—	Kardó	9 27	8 31	—	Nagyvárad ind.	6 50	5 43	Érmihályfalva ind.	5 05	5 20		
Szudrics	10 27	8 09	—	Félix-Fürdő	9 40	8 45	—	B.-Püspöki	7 17	5 59	Érselind	5 37	6 01		
Lunka-Rézbánya	10 56	8 34	—	V.-Velenceze	10 01	9 09	—	Bihar	7 44	6 22	Szekelyhid	6 14	6 46		
Vaskóh ér.	11 12	8 49	—	Nagyvárad ér.	10 11	9 19	—	Paptamási	8 13	6 48	Nagykágya	6 27	7 00		
<b>Szekelyhid—Margitta</b>				<b>Margitta—Szekelyhid</b>											
Szekelyhid ind.	9 50	7 55	—	Margitta ind.	4 35	4 45	—	Gyapoly	8 29	7 03	B.-Diószeg	6 42	7 20		
Apátkeresztur	10 46	8 41	—	Monos-Petri	4 46	4 56	—	B.-Diószeg	8 52	7 24	Gyapoly	6 59	7 8		
V.-Ábrány	11 03	8 55	—	V.-Ábrány	4 57	5 08	—	Nagykágya	9 07	7 38	Paptamási	7 24	8 04		
Monos-Petri	11 16	9 06	—	Apátkeresztur	5 13	5 26	—	Szekelyhid	9 40	8 03	Bihar	7 45	8 28		
Margitta ér.	11 28	9 16	—	Szekelyhid ér. reg.	5 54	6 07	—	Érselind	10 08	8 26	B.-Püspöki	8 05	8 52		
								<b>Fürdő-vonatok.</b>							
Menetdíj krban állami vasuton				Menetdíj krban közuti vasuton											
I. o.	II. o.	III. o.	Sz. v.	Sz. v.	Szept. 15-ig	Sz. v.	Sz. v.	Szept. 15-ig	Sz. v.	Sz. v.	Szept. 15-ig	Sz. v.	Sz. v.	Szept. 15-ig	Menetdíj krban közuti vasuton II. o. III. o.
—	—	—	9 05	11 27	—	—	—	10 23	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	9 12	11 32	2 34	4 25	5 44	7 25	9 14	10 28	—	—	—	—	—
30	15	10	8 55	11 17	02 20	4 11	5 28	7 11	9 00	10 13	—	—	—	—	—
40	22	15	8 42	11 04	02 07	3 51	5 15	6 58	8 42	10 —	—	—	—	—	—
40	22	15	8 38	11 —	02 03	3 47	5 11	6 54	8 38	—	—	—	—	—	—
40	22	15	8 20	10 42	01 52	3 35	4 54	6 43	8 23	9 53	—	—	—	—	—

† A vonatok közlekedési ideje közép-európai idő szerint van kitüntetve. — A vastagabb számok este 6 órától reggeli 5 óra 59 percig terjedő éjjeli időt jelentik.  
A \*-gal jelzettek feltételes megállóhelyek.

## Tisztelet az érdemeknek!

Wilhelm Ferencz neunkirchenei gyógyszerész, Bécs mellett, 1897. augusztus 11. kelettel Altonából következő levelet kapta:

Már 70 éves öreg vagyok és 10 évet átszenvedtem izületi rheumában és nem találtam rá gyógyszert. Csak az ön **Wilhelm-féle köszvény és csúsz-ellenes vértisztító theája** 3 hét alatt teljesen megszabadított engem. Ezért forró köszönetet mondok Önnek éppen úgy mint ama grófnő, kinek köszönetnyilvánítását a hírlapokban olvastam.

Teljes tisztelettel

Ackermann Christian, adó tiszt.

Altona, Hamburg mellett, Reichenstrasse 6.

Kapható minden gyógyszertárban.

## FELHÍVÁS

az összes

gyomor és alhasi bántalmakban szenvedőkhöz:

— **Máj** —

— **Vese** —

— **Hólyag** —

— **Aranyér** —

!!Hatásában páratlan!!

## PAULA-VIZ

A jelenkor szenzációs gyógyvize.

Magyaradi „PAULA”

gyógyforrás r.-v.-társaság.

Budapest, VII. Erzsébet-körút 58.

Vezérképviselő:

Janky Antal. Nagyvárad.

## Hirdetések felvétetnek a „Tiszántúl” kiadóhivatalában.

### „AZ ANKER”

élet- és járadékbiztosító társaság.

Magyarországi vezérképviselőség: BUDAPEST, VI. ker., Deák-tér 6. szám  
(Ankerudvar), a társaság saját házában.

Összes vagyón 1898 végén . . . . . 65 millió forint.  
Biztosítási állomány 1898 végén . . . . . 243 millió forint.  
Eddigi kifizetések . . . . . 103 millió forint.

A nyereségyrészesüléssel biztosítottak A osztalékterv szerint — mint husz év óta — 1899-ben is az évi biztosítási díj 25%-át kapták készpénzben kifizetve.

B osztalékterv szerint (évenként emelkedő osztalék) 1897, 1898 és 1899 években az összes — az egész biztosítási tartamon keresztül befizetett díjak 3%-a, illetőleg az évi díjnak 9%, 12% és 15%-a fizettetett ki készpénzben.

*Előnyös kiházasítási és vegyes biztosítások.*

Mindennemű haláleseti, életeseti és járadék biztosítás.

Prospektussal és felvilágosítással szolgál a fenti magyarországi vezérképviselőség, (hova ügynökök ségek iránti ajánlatok is intézendők), valamint a társaság ügynökei.

Helyi képviselő: **Hj. ULLMANN IZIDOR.**

### Bikszádi

árlappal  
és ismertető  
könyvecskével  
bérmentve szolgál

A  
KÜTKEZELŐSÉG  
BIKSZÁD,  
(Szatmármegye.)

**A**  
**B**ikszádi ásványos gyógyvizet, mely egyedüli a maga nemében, több hirneves egyetemi orvostanár és hirneves vidéki orvosok, hatásánál fogva fölébe helyezik a külföldi és drága Selters és Gleichenbergi vizeknek. Gyógyító hatása a bikszádi ásványos gyógyviznek kitűnően bevált idült és heveny légszűhurut, hangszálag hurut, vérköpés ellen. Nagy konyhasó tartalmánál fogva vérhányás, tüdőcsúcs hurutnál és kezdődő gümökórnál, továbbá kitűnő eredményt értek el a bikszádi víz alkalmazása által emésztetlenség, idült- és heveny gyomorhurut, máj- és epe hólyagbántalomnál, a belek renyhe működésénél, vesehomokban szenvedőknél, görvélykóros daganatoknál, heveny és idült női bántalmaknál, mint specificum vált be.

Bikszádi víz bérlője s a sztojikai víz főelárusító:

**ALMER LAJOS ÉS KÁROLY**  
nagybányai lakosok.

**A**  
**S**ztojikai ásványvizet, mint Erdély gyöngyét, nem hiába nevezték el *magyar karlsbadi víznek*, mert tényleg annak gyógyhatása, a szigorú diéta betartásával: idült gyomorbántalom, máj- és epehólyag, valamint epekő bajoknál, nemkülönben *csukorbetegségnél* alkalmazva, valóságos csodákat művel. Kitűnő hatása a Sztojikai ásványviz a légzőszervek összes bántalmánál, valamint a női bajok és görvélykóros bántalmaknál is. — A Sztojikai ásványviz dús szénsavtartalmánál fogva, akár borral, akár gyümölcs-szorppal vegyítve mint kellemes üdítő ital párját ritkítja. *Sztojikai ásványviz* hosszas használata az ép szervezetben elváltozást nem idéz így elő s a rossz ivóvizet is pótolja bármely vidéken, annyiival is inkább, mert hosszabb állás után nem csapódnak ki belőle a szilárd alkotórészek, mely tulajdonsága lehetővé teszi a tergeren tül szállítást.

### Sztojikai

árlappal  
és ismertető  
könyvecskével  
bérmentve szolgál  
A  
FORRÁSKEZELŐSÉG  
SZTOJKA,  
Szolnok-Doboka m.

A Bikszádi víz kapható Nagyváradon, Janky Antal utóda (Kiss Károly), Kádár János és Wurst József urak fűszer üzletében. — Az alant irt legjutányosabb árak mellett, házhoz szállítva: egy üveg 1/2 literes bikszádi víz 14 kr., ha az üveget visszaadjuk 11 kr. Egy üveg 1 literes bikszádi víz 22 kr., ha az üveget visszaadjuk 16 kr. Egy láda 40 1/2 literes üveg bikszádi víz 5 frt 20 kr., a 40 üres üveget ha visszaadjuk 3 frt 70 kr. Egy láda 25 1 literes üveg bikszádi víz 5 frt 20 kr., a 25 üres üveget ha visszaadjuk 3 frt 70 kr.

# Üzletfelosztás miatt

hatóságilag engedélyezett

# VÉGKIÁRUSÍTÁS

ténylegesen mélyen leszállított árak mellett.

**Ifjúsági iratok**  
rendkívüli nagy választékban, rendkívüli mélyen leszállított árban.

**Képeskönyvek**  
— nagy választékban — bámulatos olcsó árban.

**Stanoy Miklós**  
**A karambol játék**  
*kézikönyve*  
180 magyarító ábrával kötve 3 frt helyett 1.40.

**Duruy V.** Világtörténelem kötve 3 frt helyett 2 frt.

**KOSSUTH LAJOS**  
— **Irataim az emigrációból** —  
4 kötet kötve 23 frt 20 kr helyett 12 frt

**Deák Ferencz** Emlékezete, Levelek, Gondolatok.  
2 kötet diszkötésben 11 frt 60 kr. helyett 6 frt

**CURIAI DÖNTVÉNYEK**  
és elvi jelentőségű határozatok Polgári és Bűnügyekben szakszerű tárgymutatókkal 6 kötet kötve 16 frt 20 kr. helyett 6 frt.

**Legteljesebb Francia-Magyar szótár**  
3 kötet kötve 1<sup>2</sup> frt helyett 4.50.

**Robida A.** Száz év múlva. A huszadik század regénye. A szöveg közé nyomott 300 eredeti képpel és 38 képmelléklettel. Diszkötésben 8 frt helyett 3 frt.

**Varga Ottó**  
**ARADI VÉRTANUK ALBUMA**  
diszkötésben 6 frt 50 kr helyett 3.50.

**Petőfi** összes költeményei diszkötésben 65 kr.

**Kisfaludy** Károly minden munkái. A költő arcképével 6 kötet diszkötésben 10 frt helyett 7 frt.

**Gr. Vay Dániel** Magyarország története diszkötésben I—III. 12 frt helyett 3 frt 50 kr.

**Gönczy**  
**Magyarország kézi atlasza** kötve 8 forint helyett 5 frt.

**Bársony** Erdőn Mezőn természeti és vadászati képek számos rajzokkal és műmellékletekkel 10 frt helyett 7 frt.  
A Barátság tükre. Emlék lapok barátokról és barátnőkről 4 forint helyett 1 frt 50 kr.

**Anthologia** iskolai ünnepekre szerzett alkalmi költemények diszkötésben 1 frt helyett 40 kr.

**Az ezredéves kiállítási emlék.**  
12 fénykép csinos vászon kötésben 2 frt helyett 30 krajczár.

**Shakespeare.**  
Két veronai ifjú  
Titus Andronikus.  
Cymbeline.  
Vegyes költeményei.  
Minden kötet fényes diszkötésben 1 forint helyett 50 kr.

**Alkalmi vétel.**  
**Nagyszabású díszmű**  
**Zichy Mihály élete és művei.**  
49 kép. A művész legkitünőbb alkotásaiból. (Heliogravur és egyéb.) A művész életrajzával és a képek magyarozatával. Nagy alaku 48+56 ctm. díszmű. Ara pompás diszkötésben 45 frt helyett 30 frt.

**!!! Alkalmi vétel!!!**  
**Pallas Nagy-Lexikona.**  
16 kötet fél bőrkötésben 96 forint helyett 68 forint.

**Verne Gyula.**  
A robinsonok iskolája.  
A lángban álló szigettenger.  
A győzedelmes Robur.  
Egy sorsjegy.  
A Kárpáti kastély.  
Csinos vászonkötésben kötetenkint 65 kr, az 5 köte egyszerre véve 2 frt 50 kr.

**Dárday S.** Közigazgatási törvénytar 1—IX. 48 frt helyett 25 frt.

**Wekerle** László dr. Kis Lexikon. Egyetemes ismerettár számos képes melléklettel. Piros vászon kötésben 4 forint helyett 1 forint.

**Lose Blätter**  
aus der *Lieutenant-Zeit* nach Original-Zeichnungen des Hauptmann d. L. Lucius. 6 frt helyett 2 frt.

**Peter von Cornelius** entwürfe zu den Kunstgeschichtlichen Fresken mit den Loggien der Königlichen Pinakothek zu München. Geschnitten von H. Merz. 21 frt helyett 3.50 kr.

**Thorwaldsen**  
Einzug Alexander der Grossen in Babylon  
15 frt helyett 3.50 kr.

**Bachus und Gambrinus Feste**  
12 frt helyett 2 frt.

**Meisterwerke** Kupferstichen und Radirungen. 25. Blatt nach Originalen. Raphael, Crespi, Meissonier, Murillo, Hiddemann, Meyerheim, Meyer v. Bremen, Knaut Vattuir etc. 15 frt helyett 6 frt.

**Levélpapírok** csinos, igen alkalmas elegáns dobozokban, a legdusabb választékban, bámulatos olcsó árakban.

500 iv I. számú fogalmazó papíros 10 ko	1 frt 20 kr.
500 iv II. számú legfinomabb fogalmazó papíros 10 ko	1 frt 35 kr.
500 iv III. számú fogalmazó papíros vastag 12 ko	1 frt 55 kr.
500 iv legfinomabb famentes fehér irodai „csillag papíros” 10 ko	2 frt 25 kr.
500 iv legfinomabb famentes fehér irodai vastag papíros 12 ko	2 frt 65 kr.
500 iv 8° legfinomabb angol levélpapíros 4 színben	85 kr.

Teljes irodai felszerelések, üzletikönyvek, csomagoló, itatós, másoló és selyempapírok  
mélyen a gyári áron alul.

## Hirdetmény.


Van szerencsénk tudatni, hogy intézeti helyiségünket **folyó év május hó 1-től** kezdve Kossuth Lajos-utca 4. számú házba helyezük át. Nagyvárad, 1899. április 22.

Polgári takarékos és segélyszövetkezet.

Polgári takarékpénzfár részvénytársaság.

**Hörny-Pain-Expeller**  
**Liniment. Capsici comp.**

Ezen hírneves házszer ellenlét az idő megpróbáltatásnak, mert már több mint 30 év óta meghiúsult, fájdalomszűnítő hatásaitól nem veszíti el az alkalmatosságát, köszvényes csontszárazságát, tagzsárgaságát és meggyűlölt és az orvosok által ledézsejtésére is mindig gyátrahabban rendelhetők. A valódi Hörny-Pain-Expeller, gyákorára Hörny-Pain-Liniment elnevezés alatt, nem tilkos szer, hanem igazi népszerű házszer, melynek egy háztartásban sem kellene hiányoznia. Gyógyoszerként készítenek van. Főrakár: **Török József** gyógyszerész Budapesten. Bevitel alkalmával igen óvatosan legyünk mert több kisebbet is okozhat van forgalomban. **KI** nem akar megkárosodni, az minden egyes csomagot "Hörny-Pain-Expeller" és "Hörny-Pain-Liniment" szavakkal kell megjelölni, és az árak a következők: 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegekben árban mindenhol megvásárolható.



Uj festéküzlet. Kizárólag festékárak.

# GALLOVITS M.

Nagyvárad, Nagy-Teleky-u., 532. Saját ház.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy helyben **Nagy-Teleky-utca 532. szám** alatt, egy a mai viszonyoknak megfelelő

## festéküzletet

nyitottam. — Üzletemet az e szakmába vágó összes cikkekkel berendeztem; u. m: **porfestékek, olajban tört festékek, butor-, kocsi- és padlóakkok, parkettfénymáz, bronzok sárga, fehér, vörös és zöldekszínekben, továbbá nagyválasztéku piktor és mázoló ecsetek, meszelők, surolókefék.** ugyszintén házfedél festéshez igen ajánlatos **karbolineum, vörös, zöld és barna** színekben.

Miután festéktörő gépekkel rendelkezem, olajban tört festékeket és karbolineumot tetszés szerinti színekben bármikor készíthetek és azokat gyári árnál is sokkal olcsóbban árusíthatom.

A midőn a t. vevőközönség pártfogását kérem, bátorkodom megjegyezni, hogy főlérekvésem leend a n. é. közönség nagybecsült meglegedését kiérdemelni.

Kiváló tisztelettel  
**GALLOVITS M.**

# FELIX FÜRDŐ

(NAGYVÁRAD MELLETT.)

Kényelmes közlekedés, vasuton Nagyváradtól félóra kocsin háromnegyedóra távolban. Május és augusztus hónapokban naponta 10, vasárnap és ünnepnapokon 14 vonat közlekedik Nagyváradal. Az uj vasuti állomás közvetlenül a fürdő-telep mellett van.

Az európai híri 49° C. meleg természetes hévíz javalva van: az izületek és izmok csúzos bántalmainál, idült s különösen savós izületi loboknál, csonttörések és ficzajok után visszamaradt vastagodásoknál, köszvényes és annak különböző alakjainál, idegbajoknál, mely rheumatikus alapon keletkeztek (ischiasnál); különböző börbajoknál, végre a női ivarszervek bizonyos bajainál, különösen a méh mögötti és közötti izzadmányoknál; belsőleg: heveny és idült gyomor-bántalmaknál, májbajok és vesekövek eseteiben.

Állandó fürdőorvos:

## Dr. KAZAY KÁLMÁN.

A különböző igények szerint berendezett nagyszámu szobák napi ára 80 kr. 3 frt között váltakozik, gyógyterem (Coursalon) hirlapokkal, zongora és teke-asztallal. Teraszok szép kilátással. Éttermek, sétahelyek a fürdő telepén és mellette elterülő öserdőben. Az erdőben jó tekepálya van.

Hat tükörfürdő, család- és kádfürdőkön kívül mórfürdők is vannak rendszeresítve.

A régi Felix meder egészen ujonnan lett átalakítva, kényelmes vetkező és pihenő helyekkel s mint eddig ezen rendkívüli gyógyhatásu a régi forrás felett épült fürdő, meghagyva az ösrégi szokást, közös fürdésre használtatik.

Állandó kitünő zenekar. Nagyváradal telefon összeköttetés. Prospektust kívánatra küld bérmentve

*a Fürdőkezelőség.*

V i l l a n y - v i l á g í t á s !

## SZENT-LÁSZLÓ GYÓGYFÜRDŐ

(PÜSPÖK-FÜRDŐ.)

## NAGYVÁRAD MELLETT.

Az ezredévi kiállításon e fürdő a nagy arany érmet nyerte.

Vasut-, távirat- és posta-állomás helyben.

Telefon összeköttetés Nagyváraddal.

Hazánk legrégibb gyógyhelye, természetes meleg 24—33 R° kénes hévforrásokkal, ártézi-kuttal, ezen források fölé vannak építve az impozáns berendezésű uri- és női tükör-fürdők, kabin- és mór földes fürdők, a gyógyeszközökkel dúsan felszerelt gyógypihenő termek. Nagy sétányok. Tekepálya.

Fürdőzésre javalva van: az ízületek és izmok csúzos bántalmainál, idült s különösen savós ízületi loboknál, csonttörések és ficzámok után visszamaradt fájdalmaknál; köszvénynél és annak különböző alakjainál; idegbajoknál, melyek rheumaticus alapon keletkeztek (ischiasnál); különböző bőrbajoknál, végre a női ivarszervek bizonyos bajainál, különösen a méh mögötti és közötti izzadmányoknál; belsőleg: heveny és idült gyomorbántalmaknál, májbajok és vesekövek eseteiben.

Mórfürdők használata kitünő sápkór, vérszegénységnél, a női hatású görvélly és angolkóránál, légzőszervek és gyomorhurutjánál.

Szórakozásul szolgál gyönyörű erdei sétányok, gyógyterem, zongora, tekeasztal, tekepálya, olvasóterem, czukrászda, fővárosi és vidéki lapok, gyakori estélyek, tánczvigalmak, lawn tennis pálya, társas kirándulások a fürdő regényes hegyvidékére, naponta háromszor lézene.

Évad: május 1-től szept. 31-ig. Főévad június 1-től augusztus 31-ig, elő- és utóévadban 30°<sub>0</sub> ármérséklet.

Kitünő magyar konyha áll rendelkezésre, mely Czeglédy Sándor és Gráff Ottó volt püspöki szakács közös vezetése alatt a legkényesebb igényeknek is megfelel. Tisztán kezelt erdélyi és érmelléki borokról gondoskodtam.

A vendégek részére szükséges tejet, a külön e célra berendezett saját tehénészet szállítja.

Olcsó és jó élelmezés, kényelmes lakás, napi ár 60 krtól 3 frtig.

**Orvos: Dr. TEJNER BÉLA.**

A fürdő újabb berendezésénél s felszerelésénél nem kimélve fáradtságot és költséget, czéлом volt, hogy az minden tekintetben megfeleljen a mai kor követelményeinek és a sikerdús gyógyhatása mellett kényelem tekintetében is kiállja a versenyt bármely külföldi fürdővel.

A n. é. közönség szives jóindulatát és pártfogását kérve, vagyok

kiváló tisztelettel

**CZEGLÉDY SÁNDOR,**

fürdő-bérlő.

V i l l a n y - v i l á g í t á s .